

KRETANJE, NAPAD (DESETINA-VOD)

**Priredio
satnik Neven Kranjčec, prof.**

Zagreb 1996.

I. KRETANJE

U ovome dijelu raspravlja se o rasporedu, tehnikama kretanja i djelovanjima tijekom kretanja pješачkog voda ili desetine.

1. RASPORED PALJENOG TIMA

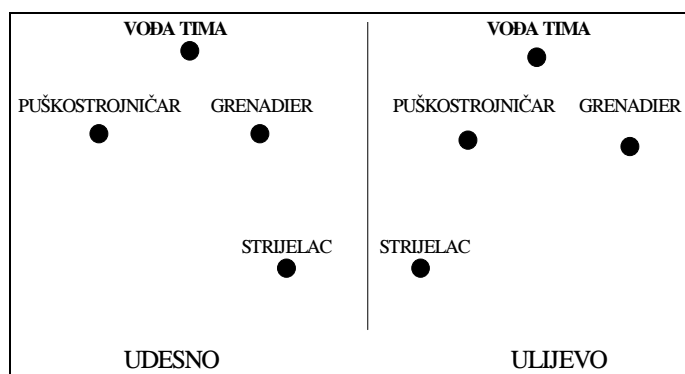
Raspored predstavlja razmještaj, uređenje elemenata i vojnika u odnosu jedni prema drugima. Desetine rabe raspored radi nadzora pokretljivosti i sigurnosti. Vođe odabiru raspored temeljeno na njihovoj rasčlambi čimbenika MNZSV (METT-T).

- MISIJA (MISSION)
- NEPRIJATELJ (ENEMY)
- ZEMLJIŠTE (TERRAIN)
- SNAGE (TROOPS)
- VRIJEME (TIME)

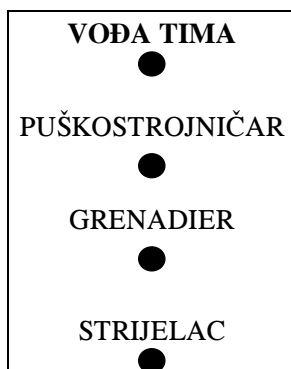
Skica 1. Čimbenici MNZSV

Na skici 4. prikazana je usporedba rasporeda. Vođe se nalaze ispred postrojbe. Takva situacija dopušta vođi paljbenog tima vođenje po primjeru “Slijedite me i uradite onako kako to ja radim”. Svi vojnici u timu trebaju biti sposobni vidjeti svog vođu.

- a. **Klin.** Klin predstavlja temeljni raspored za paljbenu tim. Razmak, udaljenost između vojnika u klinastom rasporedu jest 10 metara. Klin se širi i sužava ovisno o terenu. Kada je teren grub, kada je loša vidljivost, ili kada neki drugi čimbenici otežavaju nadzor klina, paljbenu timovi modificiraju klin. Uobičajeni razmak smanjen je tako da svi članovi tima još uvijek vide vođu tima, a vođa tima vođu desetine. Strane klina mogu se sužavati do točke kada se klin spaja u jednu kolonu. Prilikom kretanja po manje grubom terenu, kada je nadzor lakši, vojnici se šire ili zadržavaju početni položaj. (skica 2).
- b. **Kolona.** Kada teren onemogućava uporabu klina, paljbenu timovi rabe raspored kolone (skica 3).

Skica 2. Paljbena skupina (tim) u klinu

Skica 3. -Paljbena skupina (tim) u koloni

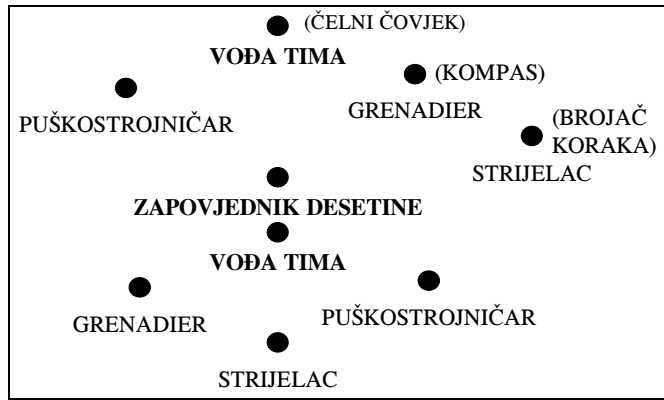
Raspored kretanja	Kada se obično rabi	Obilježja			
		Nadziranje	Pokretljivost	Paljbena moć/ ograničenja	Sigurnost
Paljbena skupina u klinu	Temeljni raspored	Lako	Dobra	Dopušta trenutnu paljbu u svim smjerovima	Dobra
Paljbena skupina u koloni	Zatvoreno zemljište, vegetacija, ograničena vidljivost	Najlakše	Manja nego kod klina	Dopušta trenutnu paljbu ka bokovima, zaklanja paljbu prema postrojbi iza	Slabija

Skica 4. Usporedba rasporeda paljbenog tima

2. RASPORED DESETINE

Raspored desetine opisuje odnose između paljbenih timova u desetini. One uključuju stupac i liniju desetine. Usporedba rasporeda nalazi se na skici 8.

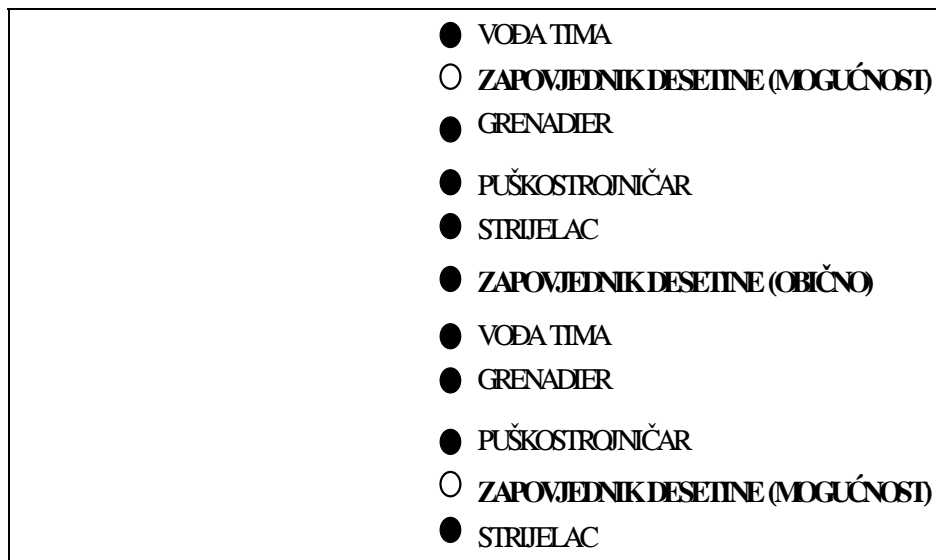
- A) **Stupac.** Stupac je načešći oblik rasporeda desetine. Pruža mogućnost dobrog rasprostiranja po dubini i širini bez ugrožavanja nadzora te pridonosi manevru. Vodeći paljbena skupina predstavlja temeljni paljbena skupina. Kada se desetina kreće neovisno ili kao začelje voda, ciljač u zadnjem paljbenom timu brine se za osiguranje pozadine. (skica 5).
- B) **Linija.** Linija pruža maksimalnu paljbenu moć na prednji kraj (skica 6). Kada desetina djeluje kao temeljna desetina, paljbena skupina s desna jest temeljni paljbena skupina tim.
- C) **Kolona.** Kada se ne putuje u stupcu ili liniji, desetine putuju u koloni. Kolona ima iste osobine kao i kolona paljbenog tima. Ako zapovjednik desetine želi povećati kontrolu nad rasporedom, pojačati moral vodeći sa čela te biti neposredno sposoban donositi ključne odluke, smjestiti će se na prvu ili drugu poziciju. Dodatna kontrola zadnjeg kraja rasporeda može biti osigurana na način da se vođa tima smjesti na zadnju poziciju. (skica 7).

Skica 5. Destina u stupcu

Skica 6. Destina u liniji

Skica 7. Desetina u koloni

Raspored kretanja	Kada se obično rabi	Obilježja			
		Nadziranje	Pokretljivost	Paljbena moć/ ograničenja	Sigurnost
Desetina u stupcu	Temeljni raspored	Dobro	Podupire manevar, dobro rasprostiranje u dubinu i širinu	Dopušta snažnu paljbu ka bokovima, ograničenu čelnu paljbu	Uokolo
Linijski raspored	Kada je potrebna najveća paljba ka čelu	Ne tako dobro kao kod desetine u stupcu	Ograničene mogućnosti manevra (obje skupine uključene u boj)	Dopušta najveću trenutnu paljbu prema čelu	Dobra ka čelu, slaba ka bokovima i začelju
Desetina u koloni	Zatvoreno zemljište, vegetacija, ograničena vidljivost	Najlakše	Najteži raspored za manevriranje	Dopušta trenutnu paljbu ka bokovima, zaklanja paljbu prema čelu i začelju	Slabija

SKICA 8 - Usporedbe rasporeda desetine

3. RASPORED VODA

Raspored voda uključuje stupac, liniju (desetine u liniji ili u stupcu), 'Ve' i klin. Vođa bi sve ovo trebao pažljivo prosuditi i odabrati najbolji raspored temeljeno na zadaći i rasčlambi *MNZSV*. Usporedba rasporeda nalazi se na skici 15.

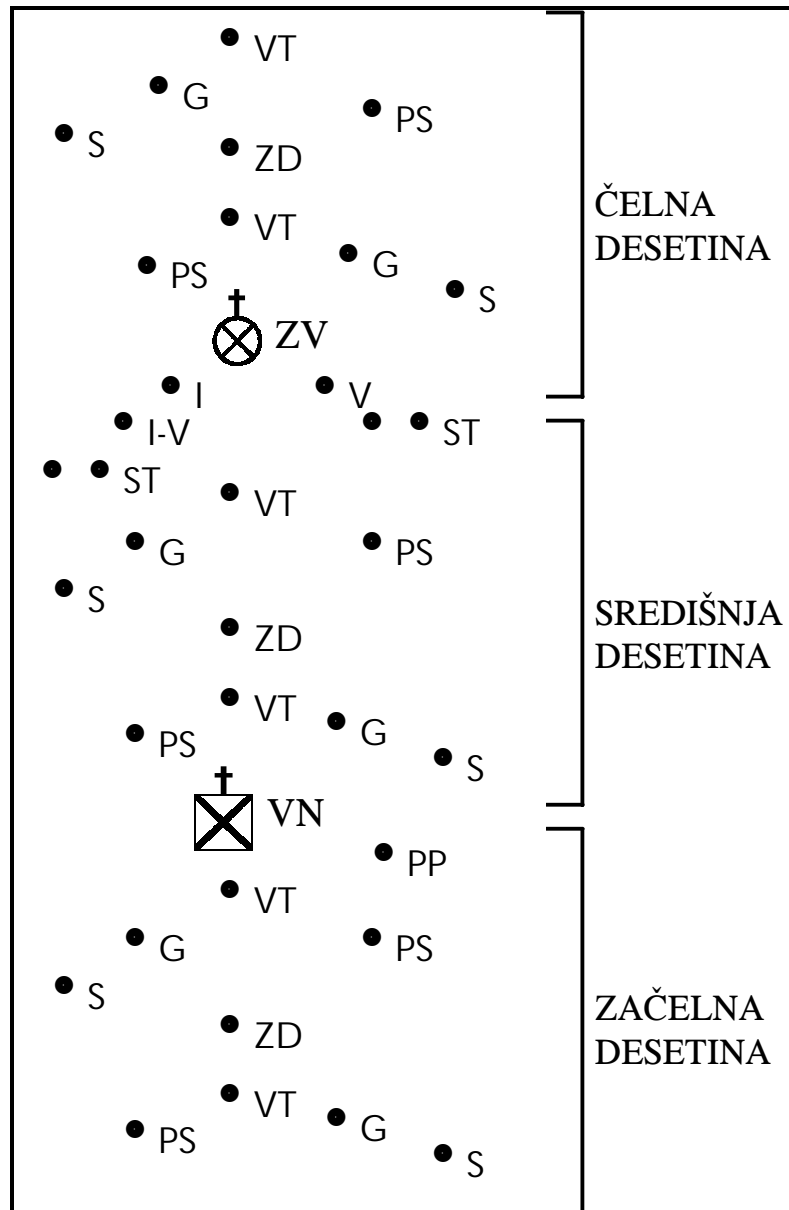
A) **Stupac.** Ovaj raspored predstavlja temeljni raspored kretanja (skica 9). Osigurava disperziju po bokovima i po dubini te pojednostavljuje nadzor. Čelna desetina je temeljna desetina.

NAPOMENA: *MNZSV* će odrediti kada se naoružanje koje opslužuje posada kreće u rasporedu. Uobičajeno se kreću zajedno s zapovjednikom voda tako da mogu brzo postaviti paljbenu točku.

B) **Vod-linija, desetine-linija.** Ovaj raspored dopušta isporuku maksimalne paljbe na prednji kraj no manje paljbe na bokove (skica 10). Ovaj je raspored teško nadzirati te se ne preporuča njegovo postavljanje kada je potrebno brzo nastupanje. Kada dva ili više vodova napadaju, zapovjednik satnije odabire jedan od njih kao temeljni vod. Središnja desetina temeljnog voda jest temeljna desetina. Kada vod ne djeluje kao temeljni vod njegova temeljna desetina jest njegova bočna desetina najbliža temeljnom vodu. Strojnice se mogu kretati zajedno s vodom ili mogu pružati potporu s potpornog položaja (nije prikazano). Ovo je temeljni navalni (jurišni) raspored voda.

C) **Vod-linija, desetine-stupac.** Vođa voda može rabiti ovaj raspored kada ne želi angažirati svo osoblje po liniji i kada želi da vod reagira na neočekivani kontakt. (skica 11). Ovaj raspored lakše je nadzirati i ustrojava se radi bržeg kretanja od voda u liniji, desetine u liniji; no teže je kontrolirati te ne doprinosi brzom kretanju tako dobro kao vod u stupcu. Kada se dva ili više vodova kreću, zapovjednik

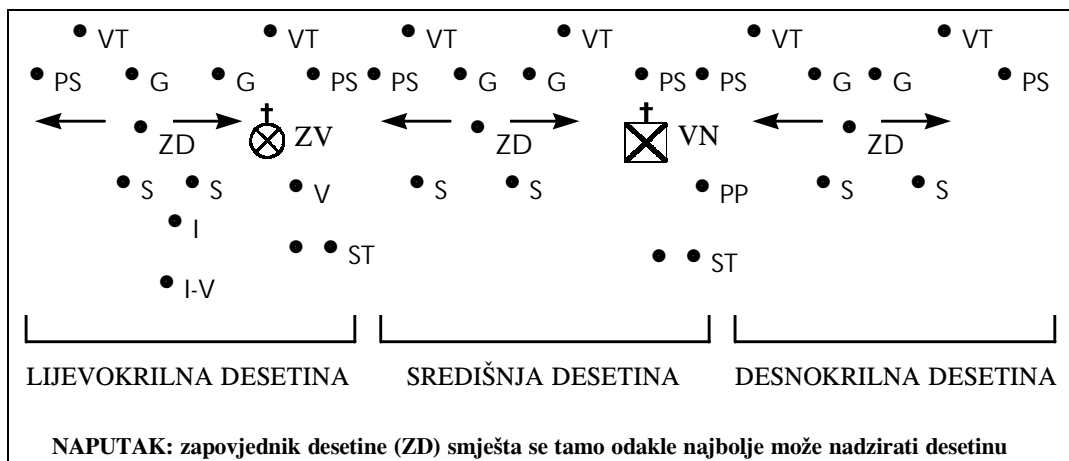
satnije odabire jedan za ulogu temeljnog voda. Središnja desetina temeljnog voda jest temeljna desetina. Kada vod nije temeljni vod, njegova desetina jest njegova bočna desetina najbliža temeljnom vodu.

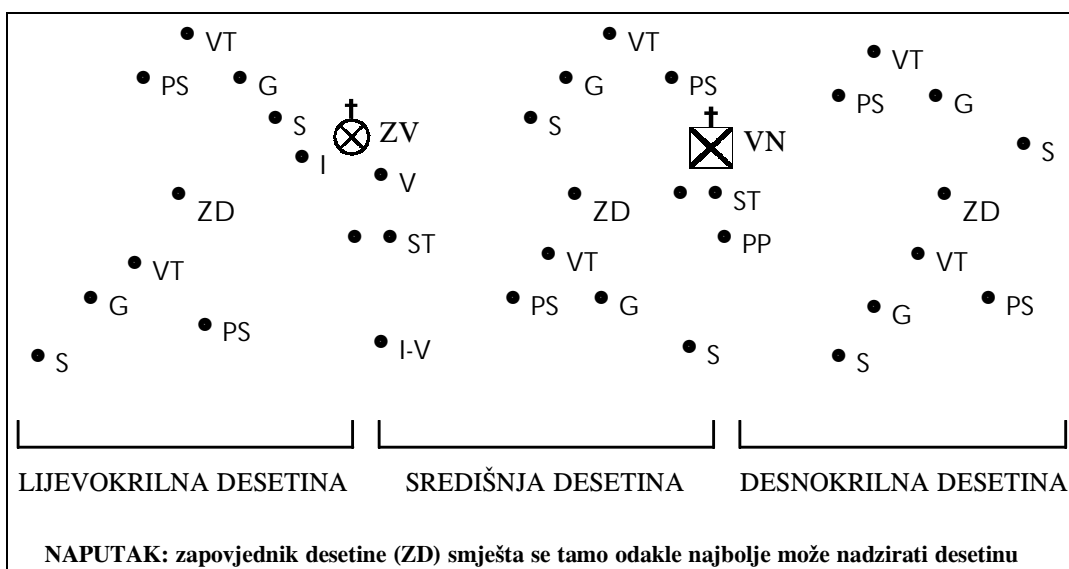
A) Skica 9. Vod u stupcu

- B) **Vod u 'Ve'**. Ovaj raspored ima dvije desetine na prednjem kraju kako bi vod ostvario intenzivnu paljbu u dodiru (skica 12). Također ima i jednu desetinu na zadnjem kraju koja ili nadzire ili prati ostale desetine. Ovaj raspored teško jenadzirati; kretanje je sporo. Zapovjednik voda određuje jednu od prednjih desetina za ulogu temeljne desetine voda.
- C) **Klin**. Ovaj raspored ima dvije desetine u zadnjem kraju koje mogu nadzirati ili pratiti čelnu desetinu. (skica 13). Osigurava veliki volumen paljbe na prednji kraj ili bok. Dopušta zapovjedniku voda da uspostavi kontakt sa desetinom i da ima jednu ili dvije desetine za manevar. Vodeća desetina jest temeljna desetina.

D) **Kolona.** Ovaj raspored može biti postavljen na nekoliko načina. Jedna metoda je da tri desetine u koloni prate jedna drugu rabeći jednu od tehnika kretanja. Druga metoda je da imamo samo jednu kolonu sa elementom sigurnosti na prednjem kraju i bočne elemente sigurnosti. Ovaj raspored se rabi kada je vidljivost slaba ovisno o terenu, vegetaciji ili svjetlosnim uvjetima. (skica 14). Razdaljina između vojnika je manja od uobičajene što omogućava komunikaciju uz i niz kolonu. Kolona ima iste osobine kao i paljbni tim i kolone desetine.

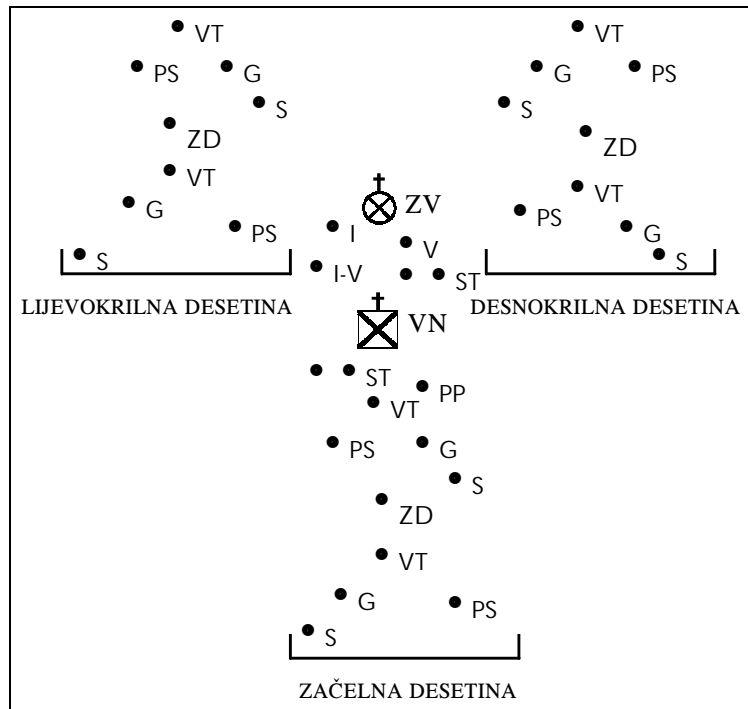

Skica 10. Vod-linija; desetine-linija

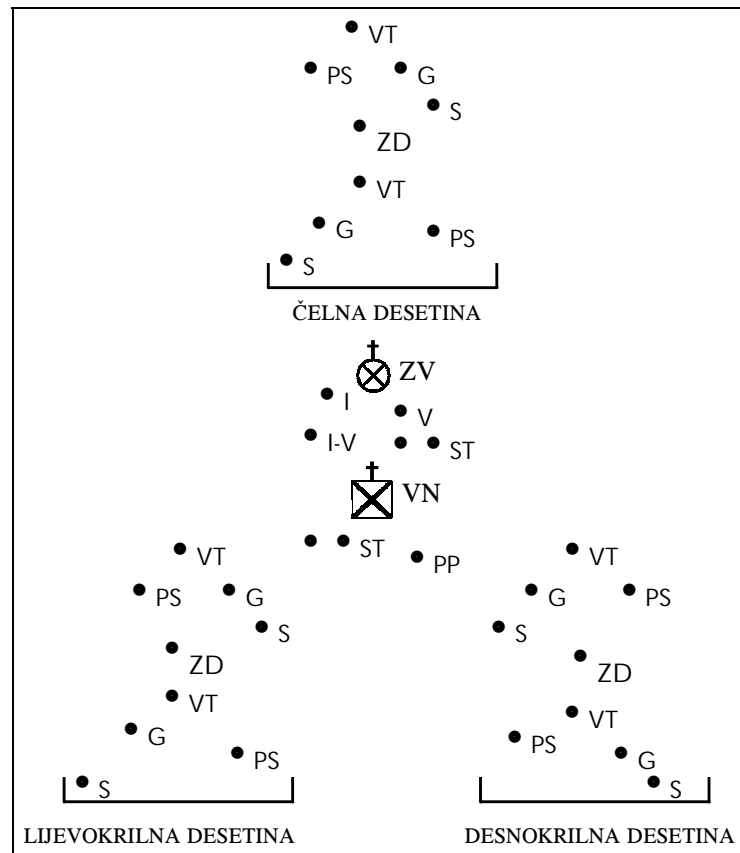

Skica 11. Vod-linija; desetine u stupcu

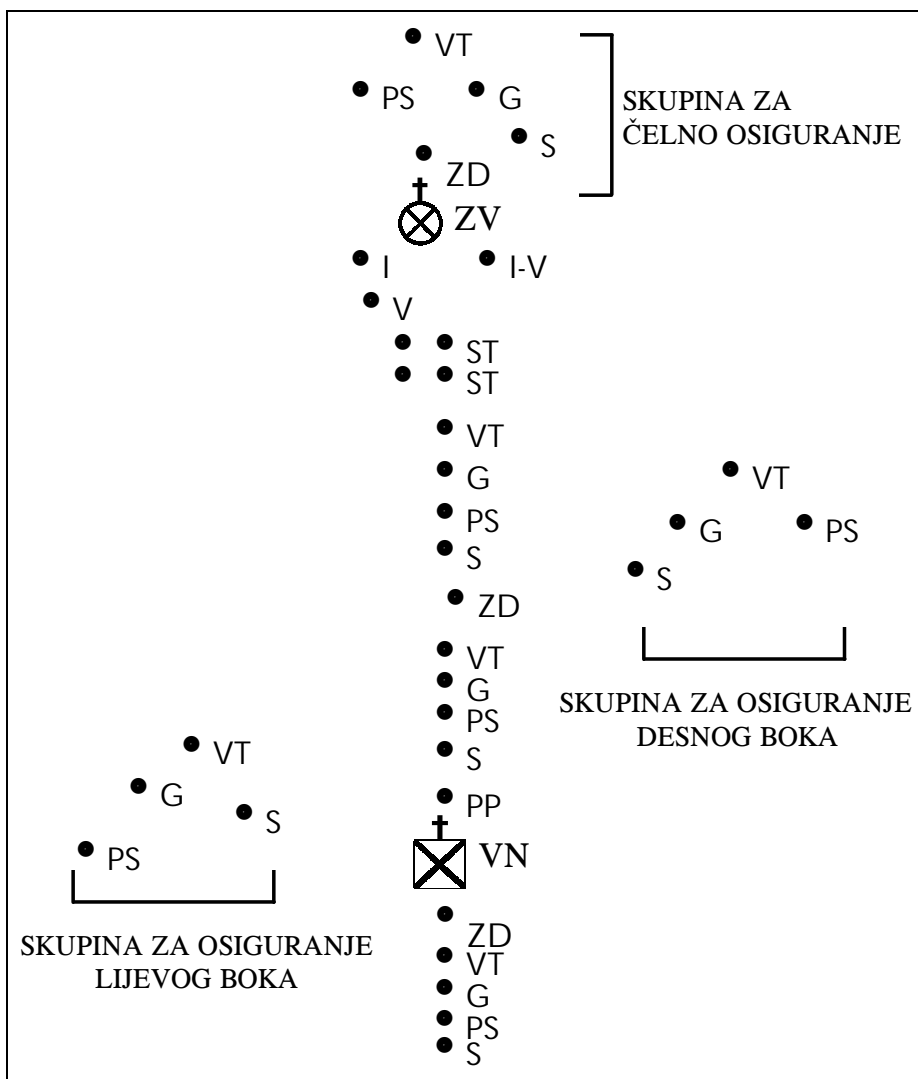

Skica 12. Vod u 'Ve'

Skica 13. Vod u klin

Skica 14. Vod u koloni

Raspored kretanja	Kada se obično rabi	Obilježja			
		Nadziranje	Pokretljivost	Paljbena moć/ ograničenja	Kretanje
Vod u stupcu	Temeljni raspored za kretanje	Dobro za manevar (paljba i pokret)	Podupire dobro rasprostiranje dubinu i širinu	Dopušta snažnu paljbu ka bokovima, ograničenu čelnu paljbu	Dobro
Linijski raspored voda i desetina	Kada vođa želi sve vojnike naprijed za najveću paljbu ka čelu i kada je poznata situacija kod neprijatelja	Teško	Najmanja	Dopušta najveću trenutnu paljbu prema čelu, smanjenu prema bokovima i začelju	Sporo

Raspored kretanja	Kada se obično rabi	Obilježja			
		Nadziranje	Pokretljivost	Paljbena moć/ ograničenja	Kretanje
Linijski raspored voda, desetine u stupcu	Moguća uporaba kada vođa ne želi sve vojnike u liniji, ali želi biti pripravan za dodir, odnosno kada prelazi polazni položaj koji je blizu cilja	Lakše nego kod voda u liniji /desetine u liniji, teže nego kod voda u stupcu	Veća nego kod voda u liniji, desetine u liniji, manja nego kod voda u stupcu	Dobra prema čelu i začelju, ne tako kao kod voda u liniji/desetine u liniji ali bolja nego kod voda u stupcu	Sporije nego kod voda u stupcu, brže nego kod voda u liniji/desetine u liniji
Vod u 've'	Kada je slaba spoznaja o neprijatelju, ali se dodir očekuje sprijeda	Teško	Osigurava dvije desetine isprije za brzo paljbenu djelovanje i desetinu iza za pokret (paljbu i pokret) u slučaju dodira na boku	Trenutna snažna paljba ka čelu i bokovima	Sporo
Vod u klinu	Kada je nejasna situacija kod neprijatelja i ne očekuje se dodir	Otežano ali bolje nego kod 've' raporeda i vod u liniji/desetine u liniji	Omogućuje vodi da ostvari dodir s manjim snagama i nadalje ima dvije desetine za manevar	Osigurava snažnu paljbu ka čelu i bokovima,	Sporo, brže nego kod 've'
Vod u koloni	Kada je vidljivost i uočljivost slaba, sukladno terenu ili osvjetljenju	Najlakše	Majteži poredak za manevar	Dopušta najveću trenutnu paljbu prema bokovima, zaštita od paljbe sprijeda i straga	Najbrže

Skica 15. Usporedbe rasporeda voda

4. TEHNIKE KRETANJA

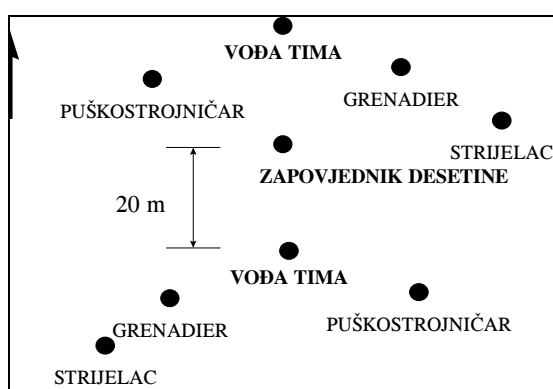
Tehnika kretanja jest način na koji vod svladava teren. Postoje tri tehnike kretanja: hodnja, hodnja nadgledanjem i prebacivanje nadgledanjem. Odabir tehnike kretanja temelji se na vjerojatnosti dodira s neprijateljem i potrebnom brzinom kretanja. Čimbenici koje treba razmotriti za svaku tehniku jesu nadzor, rasprostiranje, brzina i sigurnost (skica 16). Tehnike kretanja nisu određeni rasporedi. One se odnose na razdaljinu između vojnika, timova i desetina koja varira temeljeno na zadaći, neprijatelju, terenu, vidljivosti i ostalim čimbenicima koji utječu na kontrolu. Vojnici trebaju biti sposobni vidjeti svog vođu paljbenog tima. Zapovjednik desetine treba vidjeti svoje vođe paljbenih timova. Zapovjednik voda bi trebao vidjeti zapovjednika vodeće desetine. Vođe kontroliraju kretanje ručnim signalima. Rabe radio-vezu samo kada je to potrebno. Bilo koja od ovih tehnika kretanja (hodnja, hodnja nadgledanjem, prebacivanje nadgledanjem) može biti izvedena bilo kojim rasporedom.

A) Tehnike kretanja desetine. Zapovjednik voda određuje i zapovijeda koju tehniku kretanja će rabiti desetina.

Tehnika kretanja	Kada se obično rabi	Nadziranje	Obilježja		
			Rasprostranjenost	Brzina	Sigurnost
Putovanje	Kada se ne očekuje dodir	Veće	Manja	Najbrže	Slaba
Putovanje s nadgledanjem	Moguć dodir	Slabije	Veća	Sporije	Veće
Prebacivanje s nadgledanjem	Očekuje se dodir	Najveće	Najveća	Najsporije	Najveća

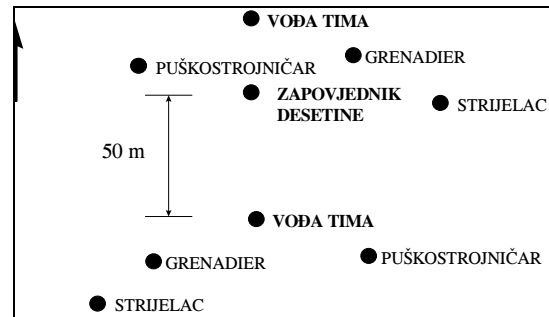
Skica 16. Tehnike kretanja i obilježja

1. Hodnja. Hodnja se rabi kada je malo vjerojatan dodir s neprijateljem i kada je potrebna brzina (skica 17).

Skica 17. Desetina u hodnji

1. Hodnja nadgledanjem. Hodnja nadgledanjem rabi se kada je moguć kontakt (skica 18). Pridodano oružje kreće se u blizini vođe desetine i pod njegovom kontrolom tako da ih on vrlo brzo može angažirati.

2. Prebacivanje nadgledanjem.

Prebacivanje nadgledanjem rabi se kada se očekuje dodir, kada zapovjednik desetine osjeća da je neprijatelj blizu (kretanje, buka, odsjaj, svježi tragovi ili čak predosjećaj), ili kada treba prijeći veće otvoreno/ opasno područje.

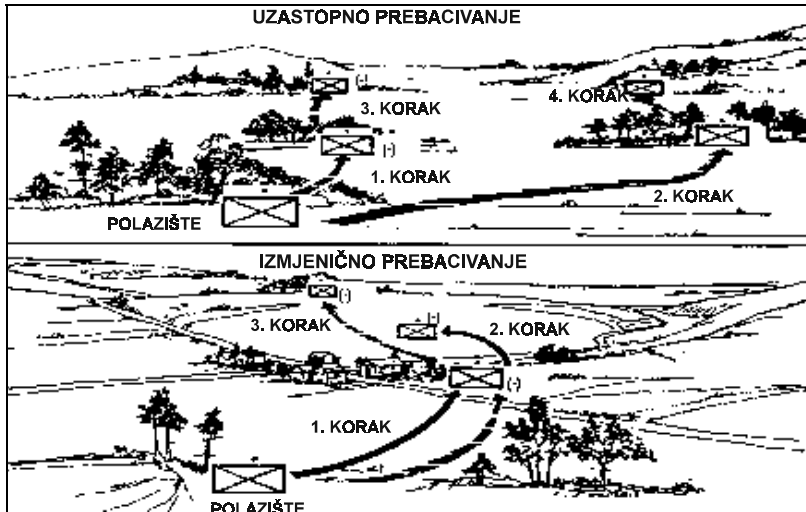
Skica 18. Desetina u hodnji nadgledanjem

Tim ALFA je uočio pokret među drvećem stotinu metara ispred nas, što sada ne primjećujemo.
 Time ALFA, nadgledaj sa svoje sadašnje pozicije. Budi siguran da tvoji ljudi mogu otvoriti paljbu kada uočite kretanje.
 Time BRAVO, prebaci se desno kroz grmlje iznad usjeka do kamena udaljenog oko 75 metara. S njega nadgledaj. Budi pripravan otvoriti paljbu u šumu gdje je uočeno kretanje. Ja ću nadgledati vaše prebacivanje. Signaliziraj kada stigneš na položaj. Ja ću doći s timom Alfa i dati ti iduće zapovijedi.

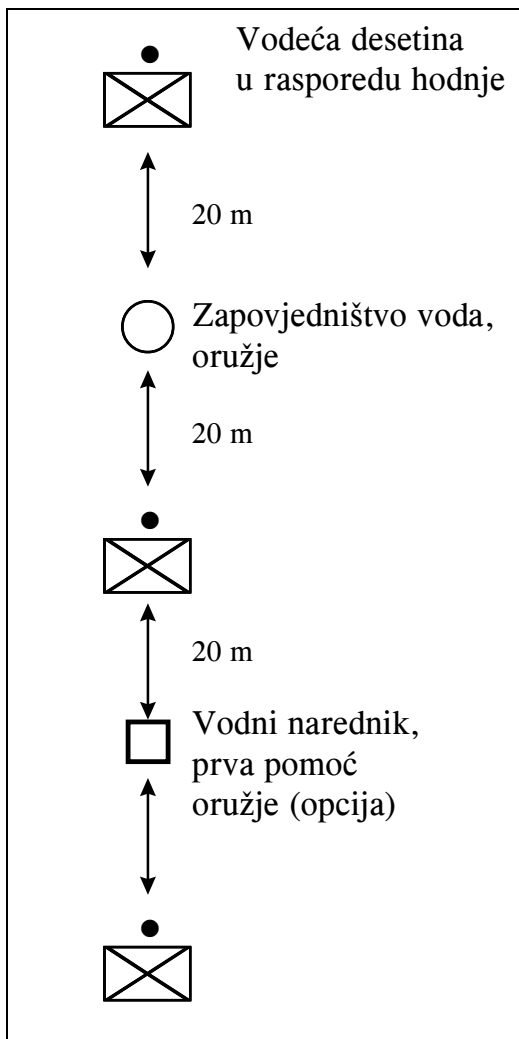
Skica 19. Primjer zapovijedi ZD za prebacivanje

- Vodeći paljbni tim nadgleda prvi. Vojnici osmatraju neprijateljske položaje. Zapovjednik desetine uobičajeno ostaje s timom za nadgledanje. (skica 19)
- Zadnji paljbni tim prebacuje se i signalizira zapovjedniku desetine kada je njegov tim završio s prebacivanjem i pripremom za nadgledanje kretanja drugog tima.
- Vođe oba tima trebaju znati da li će biti rabljeno uzastopno ili izmjenično prebacivanje te s kojim timom će biti zapovjednik desetine. Vođa tima za nadgledanje treba znati rutu i odredište tima za prebacivanje. Vođa tima za prebacivanje treba znati odredište i rutu svog tima, moguće položaje neprijatelja i koja djelovanja trebaju poduzeti kada stignu na odredište. Treba znati i gdje će se nalaziti tim za nadgledanje te kako će primiti njegove upute. Zaklonjenost i prikrivenost rute tima za prebacivanje uvjetuje kako će se vojnici kretati.
- Timovi se mogu prebacivati uzastopno ili izmjenično. Uzastopno prebacivanje lakše je kontrolirati; izmjenično prebacivanje može biti brže. (skica 20)

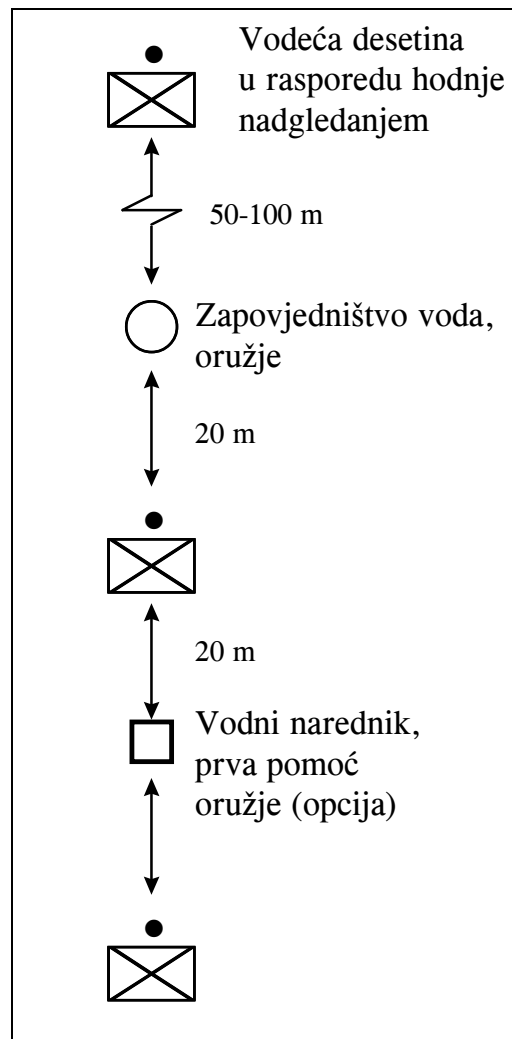

Skica 20. Uzastopno i izmjenično prebacivanje

A) Tehnike kretanja voda. Vođa voda određuje i usmjerava tehnike kretanja koje će vod rabiti.

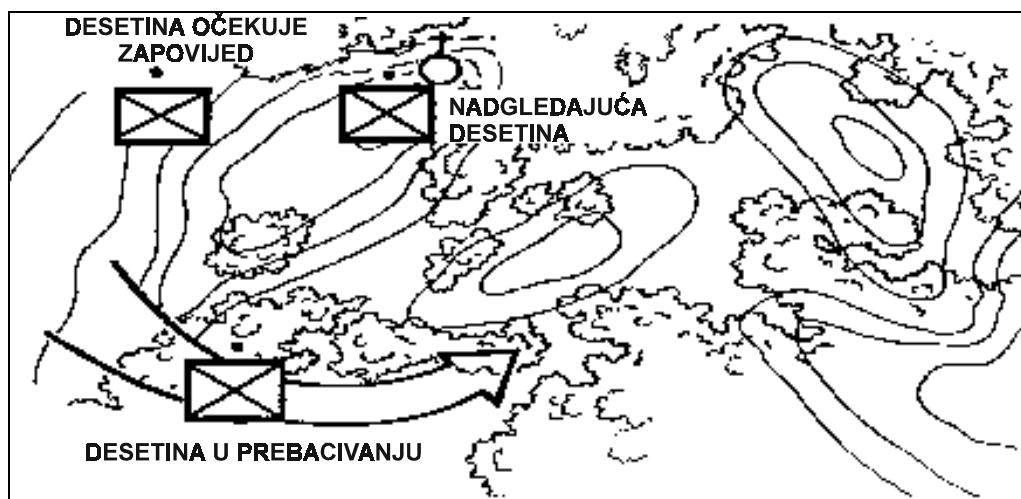

Skica 21. Hodnja voda

Skica 22. Hodnja voda nadgledanjem

1. **Hodnja (putovanje).** Hodnja se rabi kada je potrebna brzina i kada se ne očekuje dodir s nerijateljem. (skica 21)
2. **Hodnja nadgledanjem.** Hodnja nadgledanjem rabi se kada je moguć dodir i kada je potrebna brzina (skica 22). Zapovjednik voda kreće se na mjestu s kojega najbolje može nadzorati vod. Vodni narednik putuje zajedno sa zadnjom desetinom, no ima slobodu kretanja kroz cijeli raspored kako bi provodio sigurnost, stegu i razdaljinu između vodova. Vodeća desetina rabi hodnju nadgledanjem, a zadnje desetine rabe hodnju.
3. **Prebacivanje nadgledanjem.** Prebacivanje nadgledanjem rabi se kada se očekuje dodir (skica 23). Vodovi provode prebacivanje nadgledanjem rabeći uzastopno ili izmjenično prebacivanje.
  - a) **Jedna desetina se prebacuje.** Jedna desetina se prebacuje na odabrani položaj te dolaskom postaje elementat nadgledanja osim ako nije došlo do dodira s neprijateljem. Desetina za prebacivanje može rabiti hodnju nadgledanjem, prebacivanje nadgledanjem ili individualne tehnike kretanja (nisko ili visoko puzanje, kratki trkovi po parovima ili paljbenim timovima).
  - b) **Jedna desetina nadgleda.** Jedna desetina nadgleda desetinu u prebacivanju sa zaklonjenih položaja s kojih su u mogućnosti vidjeti i neutralizirati moguće neprijateljske položaje. Vojnici rabe tehnike motrenja i uočavanja kako bi sagledali dodjeljeni sektor. Zapovjednik voda ostaje s desetinom za nadgledanje. Uobičajeno je da su strojnice voda smještene s desetinom za nadgledanje.
  - c) **Desetina čeka zapovijedi.** Jedna desetina je neangažirana i spremna za uključivanje sukladno zapovijedi zapovjednika voda. Vodni narednik i zapovjednik desetine koja čeka zapovijedi smještaju se vrlo blizu zapovjednika voda.

Skica 23. Vod u prebacivanju nadgledanjem

- a) **Razmatranja.** Kada odlučuje kamo će njegova desetina za prebacivanje ići, zapovjednik voda razmatra slijedeće:
  - Zahtjeve misije (zadace).
  - Mogući položaj neprijatelja.

- Jedna strojnica s desetinom za nadgledanje, a druga s desetinom za prebacivanje. Ova tehnika zahtijeva da se strojnice kreću između desetina za vrijeme dok napuštaju desetinu za nadgledanje i priključuju se desetini zaprebacivanje.

B) **Individualne tehnike kretanja.** Individualne tehnike kretanja uključuju nisko i visoko puzanje te kratke trkove (tri do pet sekundi) od jednog zaklonjenog položaja na drugi.

C) **Ostale situacije kretanja.** Vod može rabiti ostale rasporede kretanja.

1. **Kretanje oklopnim vozilima.**

2. **Kretanje na vodi.** Vod izbjegava prelazak vodenih prepreka kada god je to moguće. Vođe bi trebali znati slabe plivače i neplivače te ih dodijeliti dobrim plivačima u njihovim desetinama.

a) Kada se vodovi ili desetine kreću u, kroz ili iz rijeka, jezera, potoka ili ostalih vrsta vode, tretiraju vodene prepreke kao opasno područje. Kada se nalazi na vodi vod je izložen i ranjiv. Da bi se ovi nedostaci izbjegli, vod čini slijedeće:

- Kreće se kada je vidljivost ograničena.
- Širi se.
- Temeljno se maskira.
- Kreće se blizu obale kako bi se smanjili izgledi za otkrivanje.

b) Kada se kreću u više plovila, vod:

- Održava taktički integritet i samodostatnost.
- Razdvaja ključne vojnike i oružje
- Osigurava da se radio-veza nalazi uz vođu.

c) Ako na raspolaganju nisu plovila, može biti rabljeno nekoliko drugih tehnika -

- Plivanje
- Uz pomoć splavi
- Zračni jastuci.
- Vodootporne vreće.
- Uže koje se rabi kao sigurnosno uže ili užani most.
- Vodena krila (napravljena od hlača)

3. **Taktičke pohodnje.** Vodovi provode dvije vrste taktičkih pohodnji sa satnijom. To su:

a) *Hodnja* (pješke)

b) *Motohodnja* (vozilima). Vod poduzima motohodnju kao bilo koje drugo taktičko kretanje. Specijalni zahtjevi mogu uključivati:

- Zaštitu. Prekrivanje dna kamiona vrećama pijeska kako bi se vojnici zaštitili od mina.

- Osmatranje. Uklanjanje cerade kako bi se omogućilo osmatranje uokolo i brzo iskakanje.
- Pregled. Pregled vozila i vozača kako bi se osiguralo da su spremni. Provjeravanje razine goriva i vozačevog poznavanja rute, brzine i razdaljine između vozila.
- Ukrcaj. Vod bi trebao utovarivati vozila održavajući cjelokupnost paljbenih timova, desetina i voda. Npr., paljbena timovi i desetine ulaze u vozilo u punom broju, a vodovi u istoj koloni. Nadalje, ključni vođe, naoružanje i oprema trebali bi biti u raznim vozilima.
- Probe. Isprobavanje neposrednih djelovanja u dodiru s neprijateljem (zasjede, zračni napad) osiguravajući da vozač zna što treba uraditi.
- PZO. Smještanje protuzračne obrane za svako vozilo.

4. Kretanja tijekom uvjeta ograničene vidljivosti. Tijekom noći ili kada je vidljivost slaba vod treba biti sposoban djelovati na isti način kao tijekom uvjeta u kojima je vidljivost dobra. Treba biti sposoban nadzirati, orijentirati, održavati sigurnost i prikradati se noću ili tijekom ograničene vidljivosti.

a) *Nadzor.* Kada je vidljivost slaba, slijedeće metode doprinose nadzoru:

- Odabrano osoblje rabi sprave za noćno osmatranje.
- Vođe se kreću bliže prednjem kraju.
- Vod smanjuje brzinu.
- Svaki vojnik rabi male fluorescentne trake koje su pričvršćene na zadnjem dijelu njegove kacige tako da ga vojnik koji se nalazi iza njega može bolje vidjeti.
- Vođe smanjuju razdaljinu između vojnika i postrojbi kako bi osigurali bolju uzajamnu uočljivost.
- Vođe prozivaju odbrojanjem u redovitim intervalima i nakon svakog zaustavljanja kako bi osigurali da je svo osoblje na broju

b) *Orijentacija.* Za pomoć pri orijentaciji tijekom ograničene vidljivosti vođe rabe:

- Zemljišne orijentire (opći smjer putovanja održavan usporedbom zemljovida i uočljivih oblika zemljišta)
- Usmeravanje na slijepo (Odrediti azimut i pretpostavljajuću udaljenost do prepoznatljivog objekta. Na kraju svake od unaprijed određene udaljenosti iznova se provjerava položaj)
- Rute kretanja koje prate utvrđene oblike terena.
- Vodiče ili označene rute.
- Uporaba pješačkog radara za davanje smjera postrojbi.
- Sprave za određivanje položaja - lokacije (GPS)

c) *Sigurnost.* Za tajnost i sigurnost u noćnim kretanjima, desetine i vodovi:

- Imenuju čelnog čovjeka koji je zadužen zapravodobno uzbunjivanje, vođu čelnog tima za za orijentaciju i čovjeka za mjerenje prijedene razdaljine. Imenuju se i alternativni brojač koraka i orijentator.
- Nema pušenja, nema svijetla i nema buke.
- Rabi se radio tišina.
- Maskiraju se vojnici i oprema.
- Rabi se teren koji omogućuje izbjegavanje otkrivanja neprijateljskog motrenja ili uočavanje uređajima za noćno osmatranje.
- Provodi se učestalo zaustavljanje sa oslušivanjem.
- Prikrivaju se zvukovi kretanja topničkom paljbom.

d) *Noćno hodanje.* Stručnost i učinkovitost u noćnom hodanju stječe se vježbom. Vojnik koji se kreće noću gleda naprijed, nakon toga lagano pokreće desnu nogu naprijed 15 cm ispred lijeve noge. Za vrijeme dok pokreće nogu prema naprijed i drži prste noge okrenute prema dolje, vojnik opipava žice i grančice. Lagano spušta nogu na zemlju. Uvjeren u tiho koračanje vojnik pokreće težinu prema naprijed, oklijeva i nakon toga ponavlja radnju drugom nogom. Ova tehnika zahtjeva puno vremena.

e) *Prikradanje.* Vojnik se prikrada kako bi se približio što je to više moguće neprijateljskoj ophodnji ili bazi. Ovo se najbolje opisuje kao sporo, noćno puzanje. Vojnik neprekidno gleda neprijatelja. Kada se nalazi blizu neprijatelja, vojnik žmirka kako bi sakrio odsjaj iz očiju. Diše polagano kroz nos. Ako neprijatelj gleda u njegovom smjeru vojnik se ukoči. Rabi prednosti pozadine da bi se stopio sa sjenom te da spriječi kontrast. Vojnici se kreću tijekom situacija kao što su to naleti vjetra, pokretanje vozila, glasan razgovor ili obližnja paljba.

5. DJELOVANJA U OPASNIM PODRUČJIMA

Opasno područje jest bilo koje mjesto duž rute gdje procesom prosudbe vođa uočava da bi njegov vod mogao biti izložen osmatranju neprijatelja, paljbi ili oboje. Vodovi pokušavaju izbjeći opasna područja. Ako vod treba prijeći opasno područje, prelazi ga s velikim oprezom i što je to moguće brže.

A) Vrste opasnih područja. Slijede primjeri opasnih područja i procedura prijelaza.

1. **Otvorena područja.** Prikriivanje voda na bližoj strani i osmatranje područja. Smještanje osiguranja kako bi se omogućila rana upozorba. Slanje tima preko kako bi očistio udaljenu stranu. Kada je slobodno, prelazak ostatka voda najkraćom mogućom linijom i što je to moguće brže.
2. **Ceste i pruge.** Prelazak ceste ili pruge na ili u blizini rubnika, uske točke ili niskog prijelaza.
3. **Sela.** Prolazak sela stranom niz vjetar i dosta daleko. Izbjegavanje životinja, posebno pasa, koji bi mogli otkriti prisutnost voda.
4. **Neprijateljski položaji.** Prolazak stranom niz vjetar (neprijatelj bi mogo imati pse tragače). Paziti na žicu i naprave za uzbunjivanje.
5. **Minska polja.** Zaobilazak minskih polja ako je moguće - čak i ako zahtijeva veće mjenjanje rute. Čisti prolaz kroz minska polja samo ako je to neophodno potrebno.
6. **Potoci.** Odabire se usko mjesto na potoku koje pruža zaklon na obje obale. Pažljivo se osmatra udaljena strana. Smješta se osiguranje na bližoj i udaljenoj strani za ranu upozorbu. Čisti se udaljena strana, prelazi se brzo, ali tiho.
7. **Žičane prepreke.** Izbjegavanje žičanih prepreka (neprijatelj pokriva prepreke osmatranjem i paljbom).

B) Prijelaz opasnih područja. Kada vod prelazi opasno područje neovisno ili kao vodeća postrojba većih snaga, vod treba:

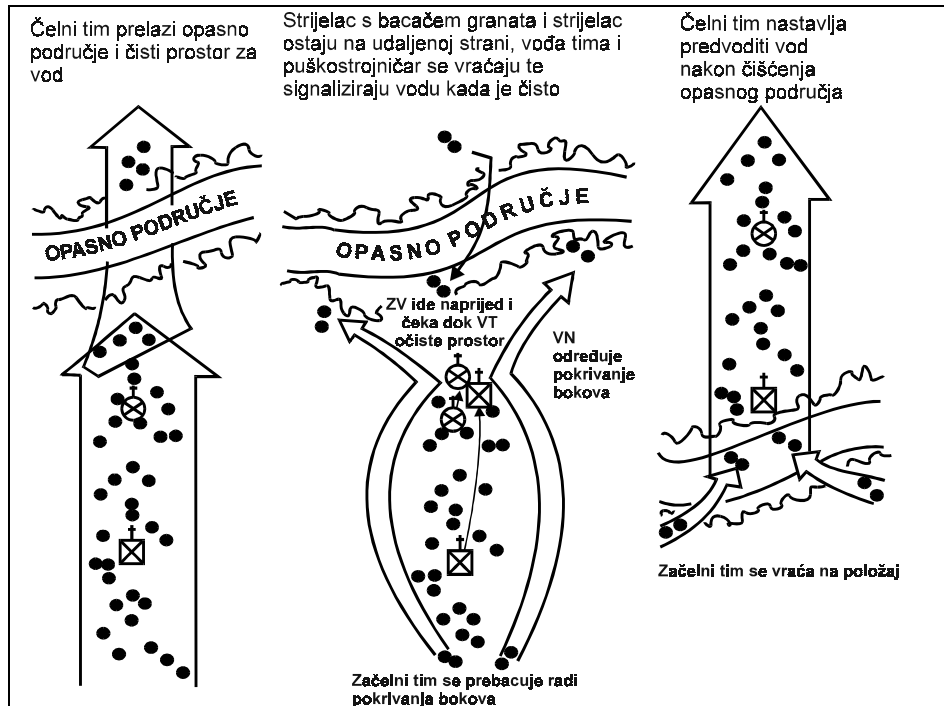
- Imenovati udaljene i bliže točke okupljanja.
  - Osigurati bližu stranu (desno, lijevi bokovi i osiguranje začelja)
  - Izviđati i osigurati udaljenu stranu.
  - Prijeći opasno područje.
1. Zapovjednik voda ili zapovjednik desetine odlučuju kako će postrojba prijeći temeljeno na vremenu koje imaju, veličini postrojbe, veličini opasnog područja, zonama paljbe po području te na stupanj sigurnosti koju mogu ostvariti. Mala postrojba može prijeći područje odjednom, u timovima ili pojedinačno. Velike postrojbe uobičajeno prebacuju svoje elemente u razmacima. Kada pojedini elemenat prijeđe, kreće se na položaj nadgledanja ili na udaljenu stranu točke okupljanja sve dok se ne zapovijedi nastavak kretanja.
  2. Da bi se održao pokret, zadnji vodovi prelaze opasno područje bez da provode izviđanje ili ustrojavaju osiguranje udaljene strane. Čelni vod izviđa i ustrojava osiguranje udaljene strane za cijelu postrojbu.

NAPOMENA: Osigurano područje treba biti dovoljno veliko da dopusti potpuno raspoređivanje preostalog dijela postrojbe.

C) Prijelaz linearnog opasnog područja (vod). Vod prelazi opasno područje u rasporedu i na mjestu određeno od strane zapovjednika voda. Na udaljenoj strani

opasnog područja, osoblje i oprema voda se prebrojavaju. Vod nastavlja sa zadaćom- (skica 25)

1. Kada vodeći tim signalizira “opasno područje” (prenosi se kroz vod), vod se zaustavlja.

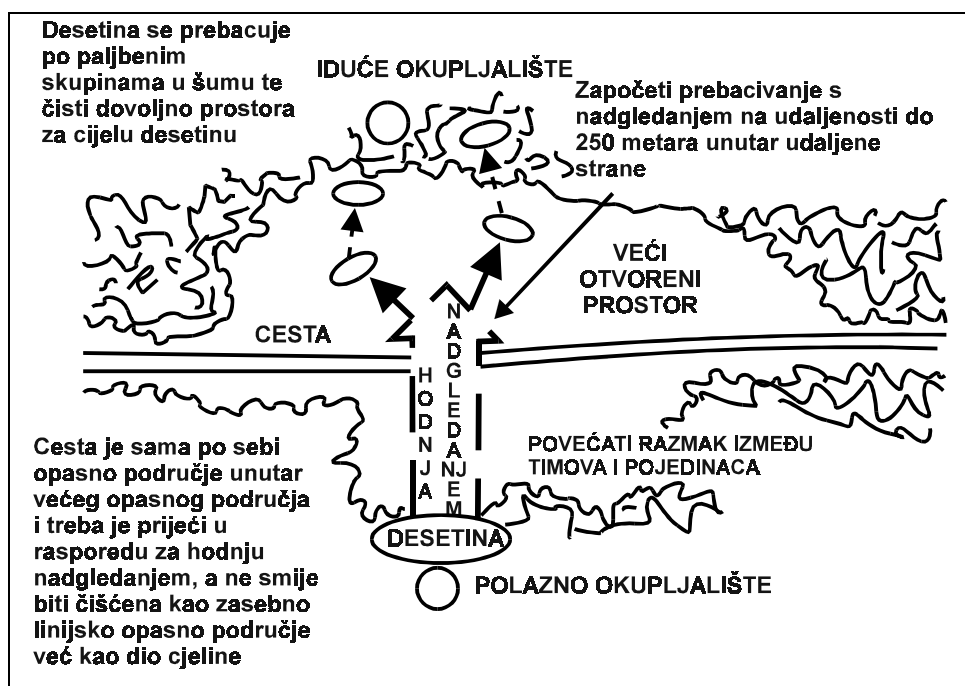
Skica 25. Prijelaz preko opasnog područja

2. Zapovjednik voda se kreće prema naprijed, potvrđuje opasno područje i određuje koja tehnika će se rabiti za prelazak. Vodni narednik kreće se naprijed prema zapovjedniku voda.
3. Zapovjednik voda informira sve zapovjednike desetina glede situacije i glede udaljenih i bliskih točaka okupljanja.
4. Vodni narednik usmjerava smještanje osiguranja bliže strane (uobičajeno provodi zadnja desetina). Ova dva tima za osiguranje mogu ga pratiti naprijed kada se vod zaustavi i kada je signal o opasnom području proslijeđen natrag.
5. Zapovjednik voda izviđa opasno područje i odabire točku prijelaza koja pruža najbolji zaklon.
6. Osiguranje bliže strane osmatra bokove i nadzire prijelaz.
7. Kada se osiguranje bliže strane nalazi na svom mjestu, zapovjednik voda usmjerava tim za osiguranje udaljene strane na prijelaz opasnog područja.
8. Tim za osiguranje udaljene strane čisti udaljenu stranu.
9. Vođa tima za osiguranje udaljene strane ustrojava točku osmatranja ispred očišćenog područja.
10. Tim za osiguranje udaljene strane signalizira zapovjedniku desetine da je područje čisto. Zapovjednik desetine prenosi poruku zapovjedniku voda.
11. Zapovjednik voda odabire tehniku kojom će vod prijeći opasno područje.

12. Vod brzo i tiho prelazi opasno područje.
13. Jednom kada je opasno područje pređeno, glavina snaga počinje s laganim kretanjem prema traženom azimutu.
14. Tim za osiguranje bliže strane, nadziran od strane narednika u vodu, prelazi opasno područje na mjestu gdje je prešao vod. Mogu pokušati sakriti tragove koje je ostavio vod.
15. Vodni narednik osigurava da su svi prešli i šalje izvješće.
16. Zapovjednik voda provjerava brojnost i nastavlja s kretanjem normalnom brzinom.

NAPOMENA: Ista načela rabe se kada manja postrojba prelazi opasno područje.

A) Prijelaz velikih otvorenih područja. Ovo je područje toliko veliko da ga vod ne može zaobići ovisno o vremenu za ostvarenje zadaće (skica 26). Kombinacija hodnje nadgledanjem i prebacivanja nadgledanjem rabi se za prelaženje otvorenog područja. Tehnika hodnje nadgledanjem rabi se zbog uštede vremena. U svakoj točki otvorenog područja gdje se može očekivati dodir ili jednom kada vod ili desetina dođe unutar dosega paljbe pješačkog oružja s udaljene strane, (otprilike 250 metara), desetina ili vod kreću se rabeći tehniku prebacivanja nadgledanjem. Jednom kada se nađe izvan otvorenog područja desetina ili vod nastavljaju sa zadaćom.

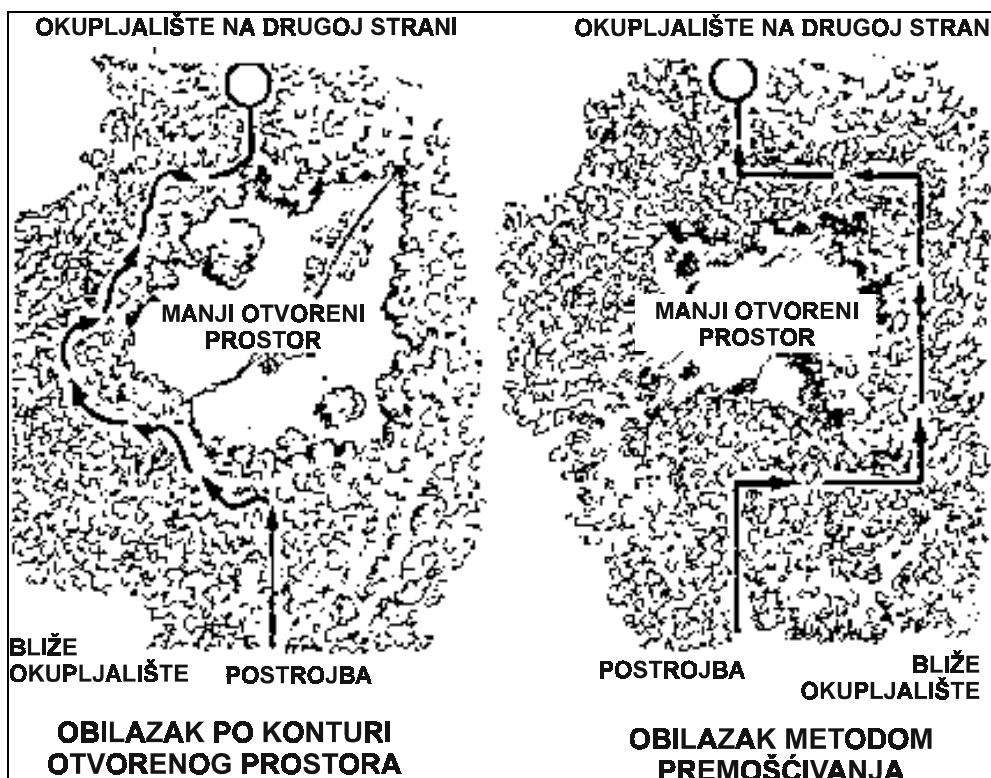
Skica 26. Prijelaz većeg opasnog područja

B) Prijelaz malog otvorenog područja. Ovo je otvoreno područje dovoljno malo da ga se može zaobići u vremenu dopuštenom za zadaću. Mogu biti rabljene dvije tehnike:

1. **Konturom uokolo otvorenog područja.** Zapovjednik imenuje točku okupljanja na udaljenoj strani s azimutom kretanja, odlučuje s koje strane otvorenog područja će proći konturom uokolo (nakon razmatranja razdaljine, terena,

zaklona), te se kreće oko otvorenog područja. Rabi rub šume, drveće i raslinje za zaklon i prikrivanje. Kada desetina ili vod stigne na točku okupljanja na udaljenoj strani, zapovjednik zauzima azimut prema ciljanom području i nastavlja sa zadaćom.

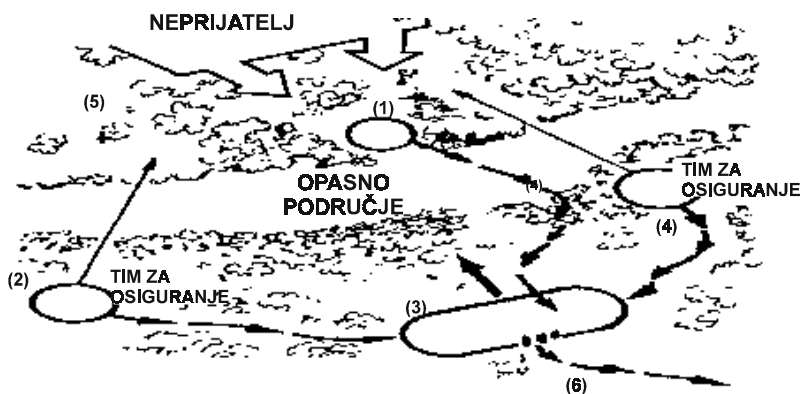
2. **Metoda premošćivanja (zaobilaznice).** Uporabom zaokreta od 90 stupnjeva udesno ili ulijevo, desetina ili vod kreće se oko otvorenog područja sve dok se ne dostigne udaljena strana, nakon čega se nastavlja sa zadaćom. Brojanje odnosno mjerenje zaobilaženja se ne dodaje razdaljini planirane rute (skica 27).

Skica 27. Prijelaz manjeg opasnog područja

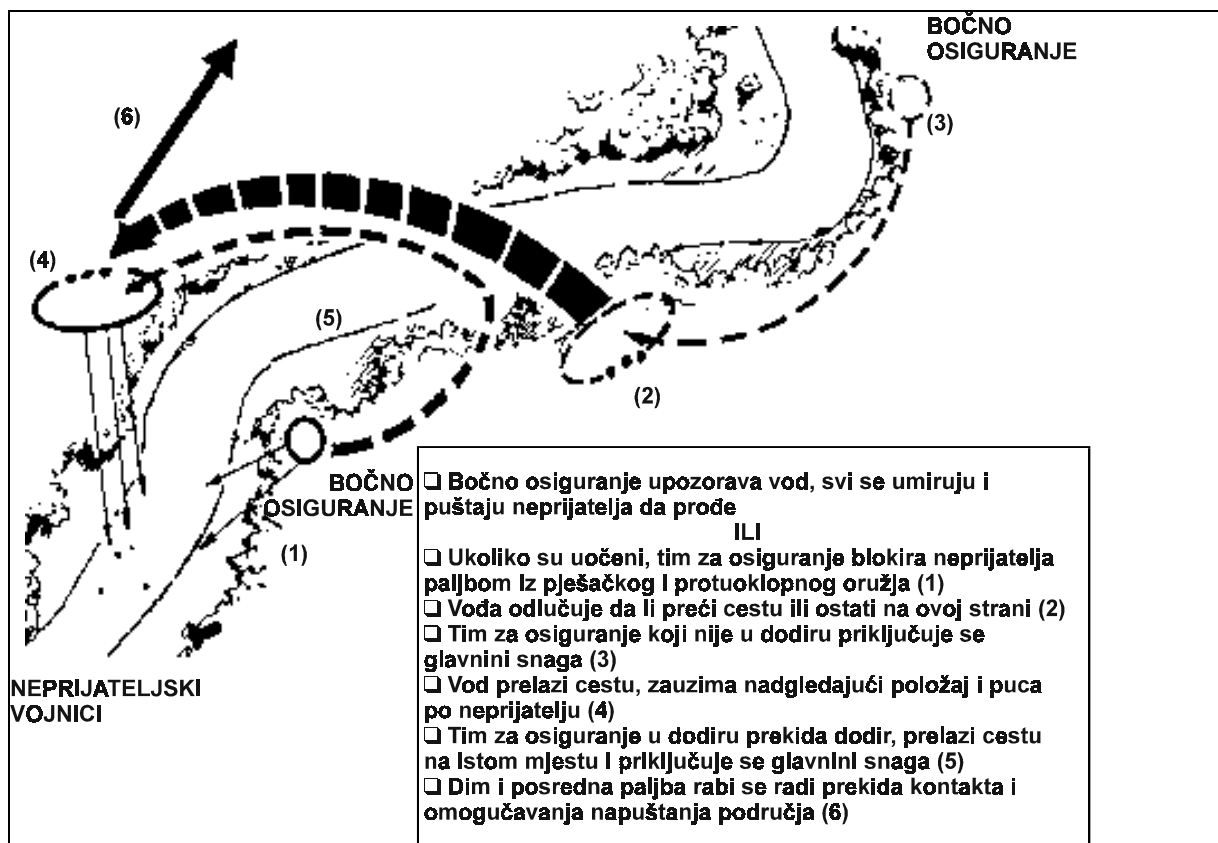
A) Dodir s neprijateljem u opasnom području. Ako vod stupi u kontakt u opasnom ili oko opasnog područja, vidi sliku 28 za dodir na udaljenoj strani, sliku 29 na cesti ili pruzi ili sliku 30 za dodir na bližoj strani.

NAPOMENA: Desetine djeluju pri dodiru na isti način kao i vodovi.

- IZVIDNICI SU USPOSTAVILI KONTAKT (1)
- BOČNO OSIGURANJE OTVARA PALJBU PO NEPRIJATELJU (2)
- GLAVNINA SNAGA ZAUZIMA POLOŽAJ NADGLEDANJA I OTVARA PALJBU (3)
- OSIGURANJE I IZVIDNICI SE PRIKLJUČUJU GLAVNINI (4)
- DIM I POSREDNA PALJBA RADI PREKIDANJA KONTAKTA (5)
- VOD SE MIČE NA DRUGO MJESTO RADI PRELASKA OPASNOG PODRUČJA (6)

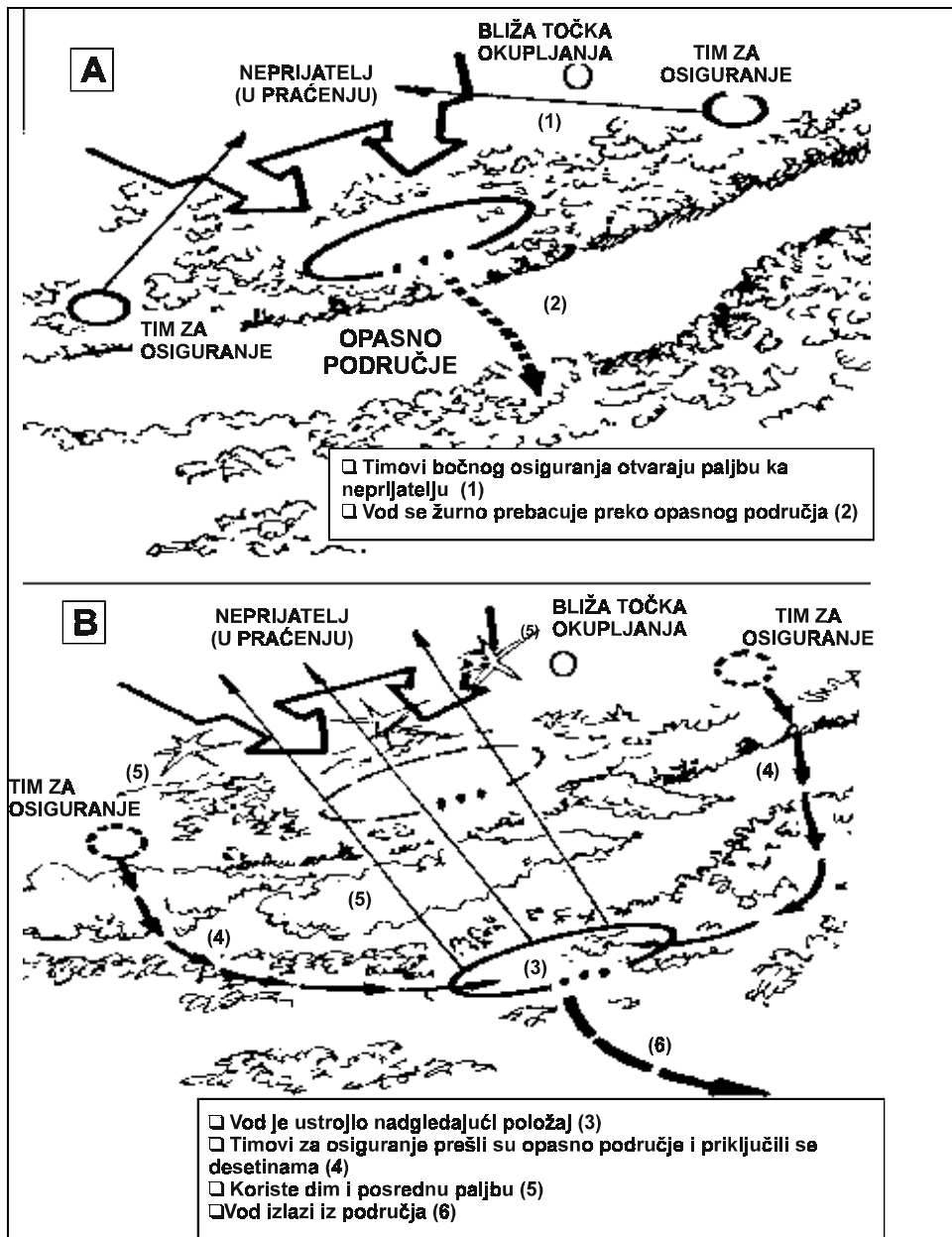
Skica 28. Dodir s neprijateljem na udaljenoj strani

- Bočno osiguranje upozorava vod, svi se umiruju i puštaju neprijatelja da prođe
- ILI
- Ukoliko su uočeni, tim za osiguranje blokira neprijatelja paljbom iz pješачkog i protuoklopnog oružja (1)
- Voda odlučuje da li preći cestu ili ostati na ovoj strani (2)
- Tim za osiguranje koji nije u dodiru priključuje se glavni snaga (3)
- Vod prelazi cestu, zauzima nadgledajući položaj i puca po neprijatelju (4)
- Tim za osiguranje u dodiru prekida dodir, prelazi cestu na istom mjestu i priključuje se glavni snaga (5)
- Dim i posredna paljba rabi se radi prekida kontakta i omogućavanja napuštanja područja (6)

Skica 29. Dodir s neprijateljem na cesti/pruzi

Skica 30. Dodir s neprijateljem na bližoj strani

II. NAPAD

Ovo poglavlje pruža tehnike i procedure napadnih djelovanja. Uključuje pokret do dodira, planirani napad i konsolidaciju i reorganizaciju na cilju.

1. POKRET DO DODIRA

Pješачke postrojbe rabe dvije tehnike za provedbu pokreta do dodira - *pretraživanje i napad te prilaženje*. Vođa voda odabire tehnike temeljeno na očekivanoj situaciji.

Pretraživanje i napad rabi se kada je neprijatelj raširen, kada se očekuje da će izbjegavati dodir ili da će se brzo povući, ili da mu se onemogući kretanje u područje.

Prilaženje se može rabiti kada se od neprijatelja očekuje razvijanje uporabom relativno čvrstih obrambenih ili napadnih formacija.

A) Tehnika pretraživanja i napada. Tehnika pretraživanja i napada uključuje uporabu više desetina i paljbenih timova koordinirajući njihova djelovanja za dodir s neprijateljem. Vodovi pokušavaju pronaći neprijatelja, vezati ga i uništiti. Vodovi kombiniraju tehnike patroliranja sa zahtjevima za provedbu neplaniranih ili planiranih napada kada je neprijatelj pronađen. Razmatranja planiranja uključuju:

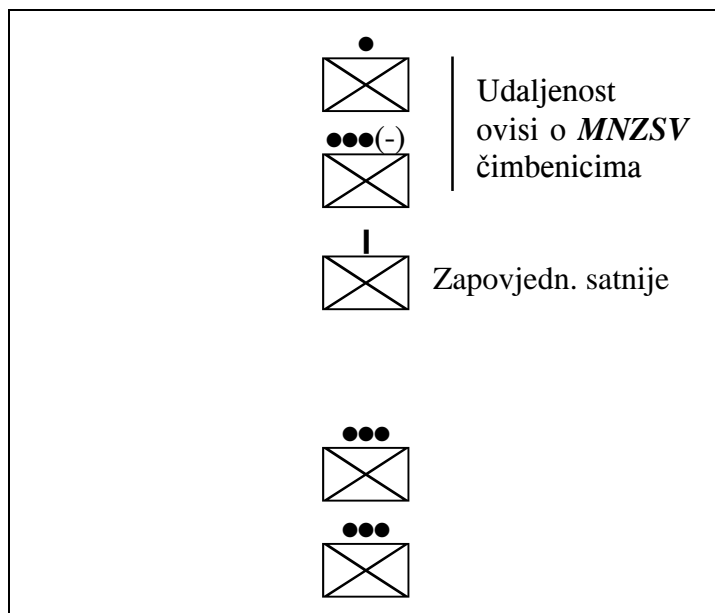
- Čimbenike PZZORM .
- Zahtjev za decentraliziranu izvedbu. (Vođa voda koordinira djelovanja desetina)
- Zahtjev za međusobnu potporu. (Vođa voda treba biti sposoban odgovoriti na dodir sa svojim desetinama koje nisu u dodiru).
- Duljina operacija. (Plan će možda trebati obuhvatiti neprekidne operacije).
- Doprinos vojnika. (Pretraživanje i napad zahtijeva tajnost)
- Popunjavanje zaliha i zbrinjavanje ranjenih.
- Smještavanje ključnih vođa i osoblja.
- Angažiranje ključnog naoružanja.
- Zahtjev za patrolne baze.
- Koncept ulaska u zonu djelovanja.
- Koncept povezivanja. (Svi vođe trebaju znati kako će se povezati jednom kada je došlo do dodira).

B) Tehnika prilaženja. Koncept tehnike prilaženja jest ostvarivanje dodira s najmanjom postrojbom, dopuštajući zapovjedniku prilagodljivost manevriranja ili zaobilaženja neprijateljskih snaga. Kada su dio većih snaga, uporabom tehnike prilaženja, vodovi mogu djelovati kao čelno, bočno ili začelno osiguranje. Mogu primiti i zadaću po zapovijedi kao dio glavnine snaga.

1. *Čelno osiguranje.* Kao čelno osiguranje vod pronalazi neprijatelja i locira rupe, prolaze i nedostatke u njegovoj obrani. Čelno osiguranje pokušava uspostaviti dodir na terenu prema vlastitom izboru, kako bi se iskoristila prednost iznenađenja te razvila situacija (ili borba ili potpora napada svih

dijelova glavnine snaga). Čelno osiguranje djeluje unutar doseg indirektno paljbe glavnine snaga.

- a) Jedna pješaka desetine predvodi čelno osiguranje.
- b) Vod rabi prikladne rasporede i tehnike kretanja. (vidi sliku 31)
- a) Vođa izmjenjuje desetine u ulozi predvodnika prema potrebi, kako bi zadržao vojnike svježima.

Skica 31. Vodeći element rabi prebacivanje nadgledanjem

2. *Bočno ili začelno osiguranje.* Cijeli vod može djelovati kao bočno ili začelno osiguranje bojne koja provodi pokret do dodira uporabom sljedeće tehnike:

Vod...

- se kreće u prikladnom rasporedu i odgovarajućom tehnikom kretanja. Treba odžati isti zamah kao i glavnina snaga;
  - pruža ranu upozorbu;
  - uništava neprijateljske izvidničke postrojbe;
  - spriječava direktne paljbe ili promatranje glavnine snaga.
3. *Glavnina snaga.* Kada se kreće kao dio glavnine snaga, vodovi mogu imati zadaću: napasti, zaobići ili vezati neprijateljske snage odnosno osvojiti, osigurati ili očistiti dodijeljeno područje. Vod može dobiti zadaću da iz svog sastava odredi desetine za bočno osiguranje, ostavljene zasjede, začelno osiguranje ili dodatno osiguranje na čelu. Te desetine može direktno nadzirati zapovjednik satnije. Vodovi i desetine rabe prikladne rasporede i tehnike kretanja, tehnike napada i tehnike zasjede.

2. PLANIRANI NAPAD

Vodovi i desetine provode planirane napade kao dio većih snaga.

A) Razmatranja planiranja. Vođa rabi procedure vođenja vojske i procjenu situacije za razvijanje plana. (vidi dio I).

1. Vod može biti temeljni paljbeni elemenat ili napadni elemenat. Ako vod primi zadaću za provedbu potpunog napada za satniju, ili za napad na odvojeni cilj, vođa voda trebao bi postaviti temeljni paljbeni elemenat i napadni elemenat. Odluka vođe voda o angažiranju njegovih desetina ovisi o sposobnosti ostvarivanja neutralizirajuće vatre prema cilju, potrebe za paljbenom moći u napadu, i zahtjevima za pričuvom kako bi se održala sloboda manevra. Ako vod predstavlja glavno zalaganje satnije, vođa voda može zadržati manji dio voda kao pričuvu. Ako vod predstavlja potpuno zalaganje, vođa voda može zahtijevati pričuvu do veličine desetine. Vođa voda može angažirati svoje desetine na jedan od mogućih načina:
  - a) Dvije desetine i jedna ili obadvije teške strojnice kao temeljni paljbeni elemenat i jedna desetina (sa preostalom strojnicom) kao napadni elemenat.
  - b) Jedna desetina i jedna ili obadvije teške strojnice kao temeljni paljbeni elemenat i dvije desetine (sa preostalom strojnicom) kao napadni elemenat.
  - c) Jedna desetina i jedna ili obadvije teške strojnice kao temeljni elemenat, jedna desetina kao napadni elemenat, i jedna desetina (sa preostalom strojnicom) za praćenje i potporu elementu napada. Ova metoda pruža potporu organizaciji voda za proboj prepreke tijekom napada.
2. Nadalje, ako koncept zapovijednika satnije zahtijeva decentraliziranu provedbu, vođa voda treba razmotriti svoj cilj, ranjive bokove ili slabosti koje se mogu iskoristiti, mjere kretanja i nadzora paljbe, te formacije i tehnike kretanja. Vođa voda razmatra ove činjenice zajedno sa čimbenicima PZZORZ i zapovijednikovom namjerom za razvojem sheme manevra i plana paljbene potpore.

B) Kretanje prema cilju. Vodovi i desetine rabe prikladne formacije i tehnike kretanja kao bi izbjegli dodir i ostvarili iznenađenje (vidi dio III). Vod treba ostati neotkriven. Ako je otkriven vod usmjerava direktne i indirektne paljbe, ustrojava paljbenu bazu i izvodi manevar kako bi zadobio inicijativu.

1. Pokret sa područja okupljanja prema crti razvijanja. Vod se kreće prema naprijed sa područja okupljanja pod nadzorom satnije. Kada se vođa voda nalazi naprijed sa zapovijednikom satnije, vodni narednik pokreće vod prema naprijed. Strojnice i protuoklopno naoružanje mogu prethoditi ostatku voda krećući se prema nadzornom položaju ili prema crti razvijanja. Vođe mjere kretanje sa područja okupljanja tijekom izviđanja ili probaju kako bi osigurali da vodeća desetina prijelazi crtu razvijanja na vrijeme i na pravom mjestu. Vod pokušava prijeći crtu razvijanja vez zauzimanja napadnog položaja. Ako vod treba zauzeti napadni položaj, razmješta se u inicijalnu napadnu formaciju, određuje sigurnost, te vodi brigu o koordinaciji u zadnji tren. Bez obzira da li vod zauzima napadni položaj ili ne, treba se razmjestiti u napadnu formaciju i staviti bajunete prije prijelaska crte razvijanja.

2. Pokret sa crte razvijanja prema napadnom položaju ili položaju potpore. Vod se kreće rabeći prikladnu odnosno odgovarajuću tehniku. Ako ima svoje elemente potpore i napada, može ih pokrenuti zajedno zbog sigurnosnih razloga ili duž odvojenih ruta prema njihovih položajima zbog brzine. Temeljni paljbni elemenat treba biti na mjestu i spreman prije nego što napadni elemenat nastavlja sa operacijom iza napadnog položaja.
    - a) Plan vođe voda treba obuhvatiti djelovanja u slučaju slučajnog dodira. Vođa voda provodi borbeni trening za djelovanje u dodiru (vidi poglavlje 4, borbeni trening 2). Vođa voda radi procjenu i podnaša izvješće. Zapovijednik satnije može odrediti da se vod bori kroz, da vezuje neprijatelja i zaobiđe neprijatelja ili da postavi neplaniranu obranu.
    - b) Ako vod naiđe na prepreku koju nemože zaobići pokušava prodor (vidi dio X poglavlje 4, borbeni trening 8).
    - c) Ako koncept satnije zahtijeva decentraliziranu provedbu, vođa voda treba razmotriti kada će inicirati potpurnu paljbu.
      - Izenađenje. Ako napad nije otkriven temeljni paljbni elemenat može održavati paljbu sve dok napadni elemenat prilazi napadnom položaju. Ovo će poboljšati ili pojačati izenađenje. Temeljni paljbni elemenat može započeti sa paljbom ranije kako bi odvratio pozornost neprijatelja sa napadnog elementa za vrijeme dok se kreće prema bočnim ili položajima na zadnjem kraju.
      - Neutraliziranje. Vođa treba razmotriti vrijeme potrebno za neutraliziranje neprijateljskog položaja i uništavanje što je više moguće neprijateljskog naoružanja i bunkera prije napada.
  3. Pokret sa napadnog položaja prema cilju. Napadni položaj je uobičajeno zadnji zaklonjeni i prikriiveni položaj prije cilja.
    - a) Kako prolazi kroz napadni položaj vod se razmješta u napadnu formaciju; desetine i paljbni timovi razmještaju se kako bi usmjerili glavninu njihove paljbene moći na prednji kraj za vrijeme dok napadaju cilj. Vod se ponekad treba zaustaviti kako bi se završio razmještaj i da bi se osigurala sinkronizacija tako da sve desetine napadaju u određeno vrijeme.

NAPOMENA: vodovi bi trebali izbjegavati zaustavljanje na napadnom položaju, jer je opasno i može uzrokovati gubitak zamaha.
    - b) Napadne desetine kreću se sa napadnog položaja i prema cilju. Vod treba biti spreman prodrijeti kroz neprijateljske prepreke.
    - c) Kako se vod kreće iza prepreke potpurne paljbe trebale bi otpočeti sa podizanjem i premještanjem paljbe dalje od cilja. I direktna i indirektna paljba premještau se kako bi neutralizirale susjedna područja cilja, uništile neprijateljske snage koje se povlače ili da bi se spriječilo ponovno utvrđivanje cilja.
- C) Napad na cilj. Kako se vod ili njegov napadni elemenat kreće prema cilju, vod treba povećati volumen i točnost paljbi. Vođe desetine imenuju specifične ciljeve ili mete za njihove paljebene timove. Samo kada ove diskretne paljbe neutraliziraju neprijatelja ostatak postrojbe može izvesti manevar. Kako se napadni elemenat približava neprijatelju, veći je naglasak na neutraliziranju a manji na maneuvru. Na

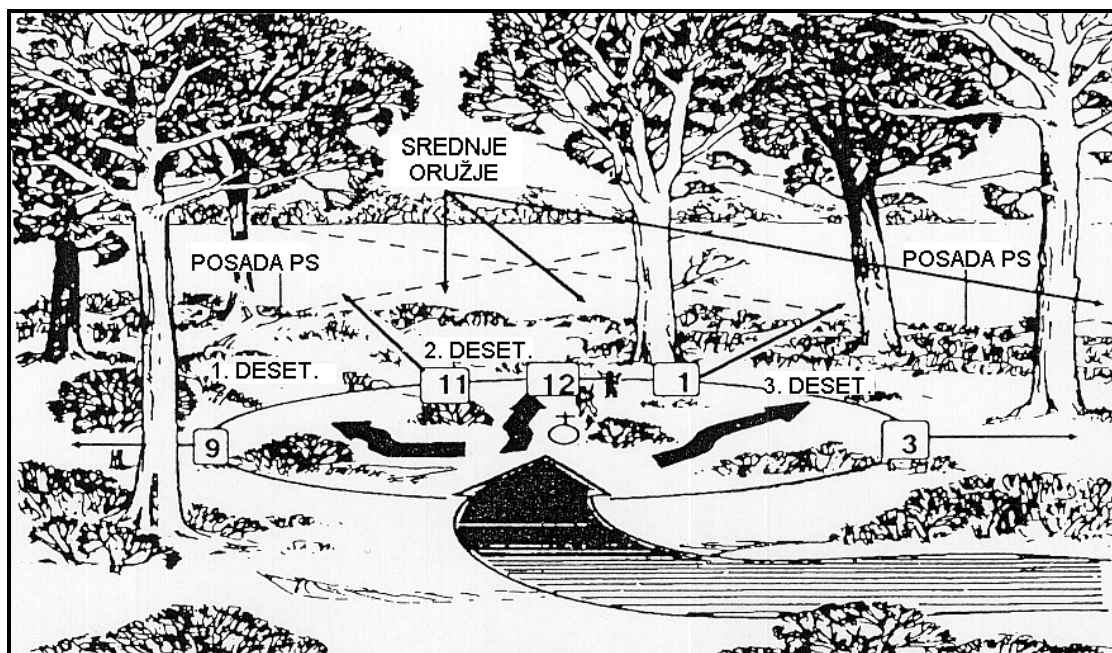
kraju, svi osim jednog paljbenog tima mogu imati zadaću neutraliziranja kako bi omogućili jednom paljbenom timu prodor u neprijateljski položaj. Tijekom navale vojnici se kreću na odgovarajući način a paljbene timovi održavaju plitki 'Ve' raspored. Vod se ne poravnava u crtu da bi počistio teren cilja.

D) Konsolidacija i reorganizacija. Jednom kada je neprijateljski otpor na cilju prestao, vod treba brzo poduzeti korake za konsolidaciju i pripremu obrane od kontranapada.

1. Tehnike konsolidacije. Vodovi rabe ili tehniku sata ili tehniku oblika terena za konsolidaciju cilja.

NAPOMENA: Kompletna sigurnost je kritična. Neprijatelj može izvršiti protuudar iz bilo kojeg smjera. Vođa voda treba temeljno procijeniti teren.

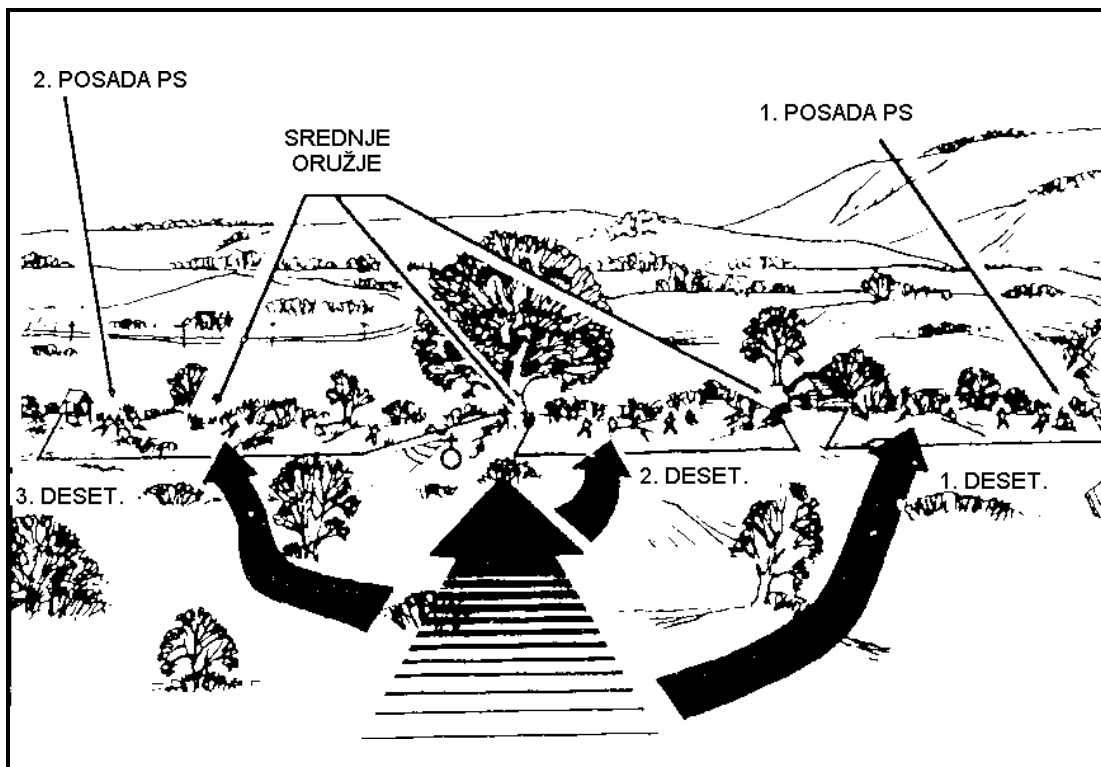
- a) Tehnika sata. U uporabi ove metode vođa voda određuje ili smjer kompasa ili smjer napada kao 12 sati. Nakon toga rabi položaje sata kako bi identificirao lijeve i desne granice desetina. Vođa voda smješta ključno naoružanje duž najvjerojatnijeg smjera prilaza temeljno na njegovoj procjeni terena. (vidi skicu 32)

Skica 32. Tehnika sata

- a) Tehnika oblika terena. Na sličan način, vođa voda identificira očite oblike terena kao lijeve i desne granice desetina. U obavdviije tehnike vođa osigurava da se sektori paljbe desetina preklapaju i da pružaju međusobnu potporu za bočne postrojbe. (slika 2-35)

2. Reorganizacija. Jednom kada se vod konsolidirao na cilju, otpočinju sa reorganizacijom. Vodovi se reorganiziraju kako bi mogli nastaviti sa napadom. Reorganizacija uključuje -

Skica 33. Tehnika oblika terena

- Ponovno ustrojavanje zapovijedanja i nadzora.
- Preostalo ključno naoružanje, redistribucija streljiva i opreme.
- Čišćenje cilja od žrtava i ratnih zarobljenika.
- Procjenjivanje i podnašanje izvješća o statusu voda glede osoblja, streljiva, zaliha i značajan opreme.

3. NAPADI TIJEKOM UVJETA OGRANIČENE VIDLJIVOSTI

Napadi tijekom uvjeta ograničene vidljivosti postižu svoj cilj - iznenađenja, izbjegavanja teških gubitaka, uzrokuju paniku kod slabog i neorganiziranog neprijatelja, iskorištavaju uspjeh i održavaju zamah te održavaju pritisak na neprijatelja. Operacije u uvjetima ograničene vidljivosti predstavljaju jednu od glavnih zadaća pješćkih snaga. Kada god je to moguće pješćadija SAD-a će rabiti uvjete ograničene vidljivosti za provedbu napada.

A) Planiranje. Razmatranja planiranja za napade tijekom dana ista su kao i za napade tijekom uvjeta ograničene vidljivosti. No, napadi tijekom uvjeta ograničene vidljivosti zahtijevaju dodatne mjere nadzora kako bi se spriječilo međusobno ubijanje i kako bi se napad održao usmjerene na cilj. Vođe mogu rabiti granice, restriktivne linije paljbe i ograničenja napredovanja kao pomoć nadzoru.

B) Izviđanje. Izviđanje je ključ uspješnih napada noću. Treba biti provedeno tijekom dana do najniže moguće razine. Vod bi trebao izviđati rute po kojima će se kretati, položaje koje će zauzeti te imenovani cilj. Potreba za detaljnim informacijama o neprijatelju treba biti uravnotežena sa rizikom otkrivanja i gubitka iznenađenja.

1. Plan izviđanja treba ustrojiti i nadzor na cilju u slučaju da neprijatelj premješta postrojbe ili priprema dodatne prepreke. Snage za nadzor i sigurnost također osiguravaju kritične lokacije, kao što su to napadni ili položaji potpore, crta razvijanja i PLD, rute i točke prikupljanja, kako bi se vod zaštitio od neprijateljskih zasjeda i napada. Ove sigurnosne snage mogu postati dio elementa izolacije tijekom napada.
  2. Kada izviđanje neusprije ovisno o nedostatku vremena, vođa voda zahtijeva odgodu u vremenu napada kako bi izveo dodatno izviđanje. Ako to nije moguće, treba razmotriti rasvjetljeni i potporni napad. Noćni napad sa marginalnim informacijama o neprijateljskoj obrani riskantan je i vrlo težak za provedbu.
- C) Uporaba vodiča. Tijekom napada u uvjetima ograničene vidljivosti, vod može rabiti vodiče kako bi pružio bolji nadzor za vrijeme dok se kreće prema napadnom položaju i prema vjerojatnoj crti razmještaja (PLD).
1. Satnija može organizirati patrole kako bi vodiče voda smjestila sa crte razvijanja na slijedeće točke prikupljanja, na ulasku u napadni položaj i na točkama duž vjerojatne crte razmještaja.
  2. Vodiči trebaju u potpunosti biti informirani o planu i o njihovim specifičnim dužnostima. Trebaju “probati” svoja djelovanja, uključujući-
    - Izviđanje imenovanih ruta i točaka otpuštanja.
    - Podizanje i otpuštanje dodijeljenih im postrojbi. Trebaju biti sposobni identificirati vođu elementa koji će voditi (ili vodeći vojnik tog elementa). Trebaju poznavati i “probati” znakove - signale raspoznavanja.
  3. Vodovi trebaju “probati” svoja djelovanja istim redoslijedom hodnje i sekvenci kao što su to namjeravali izvesti tijekom napada kako bi podizanje i otpuštanje vodiča prošlo bez problema.
- D) Tehnike nadzora paljbe. Tehnike nadzora paljbe u uvjetima ograničene vidljivosti uključuju slijedeće.
1. Paljba svijetlećim streljivom. Vođe u napadnom elementu ispaljuju svu svijetleće streljivo; njihovi vojnici otvaraju paljbu kada svijetleće streljivo vođa ostvari učinak. Potporni element smješta strojnicu na tronožac na boku najbližem napadnoj snagi. Ovo naoružanje ispaljuje rafale svijetlećeg streljiva svakih 15 sekundi naznačavajući bližu granicu potpornih paljbi. Sva ostala oružja u potpornom elementu drže svoje paljbe na prikladnoj strani ovog svijetlećeg streljiva. Napadna snaga signalizira premještanje paljbe na slijedeći položaj ili na određenu udaljenost. Prema potrebi ovo se može prilagoditi kako bi se izbjeglo međusobno ubijanje.
  2. Svijetleće trake ili kemijska svijetla. Vođe označavaju vojnike koji sudjeluju u napadu kako bi spriječili međusobno ubijanje. Neprijatelj ne smije vidjeti oznake. Postoje dvije tehnike, stavljanje trake na stražnju stranu kacige ili uporaba malih infracrvenih kemijskih svijetala (ako neprijatelj ne posjeduje naprave za noćno promatranje). Potporni element treba znati gdje se nalazi napadni element. Ako pojedinačne oznake na vojnicima ne zadovoljavaju onda se upotrebljavaju kemijska sredstva. Ta svijetla smještaju se na zemlju ili bacaju

ispred napadnog elementa. Kada se čiste rovovi vojnici mogu staviti kemijska svjetla na štap i nositi sa vodećim elementom kako bi se osiguralo da potporni elementa premješta paljbu.

3. Ograničena nadzora naoružanja. Da bi se smanjio rizik za napadni element, vođa može imenovati ograničena nadzora naoružanja.
  - a) Desetina sa desne strane u napadu može dobiti slobodu prema desnom boku jer sa desne strane nema njihovih snaga. No međutim, naoružanje vezano ili zaustavljeno sa lijeva znači da se tamo nalazi druga njihova postrojba.
  - b) Niti jedno automatsko oružje neće otvarati vatru na cilj. To znači da su sva automatska oružja neprijateljska.
4. Ostale tehnike. Da bi se povećala kontrola tijekom napada, vođa može rabiti sljedeće.
  - Prema cilju se ne upućuju rakete, granate ili dim.
  - Samo određeno osoblje sa napravama za noćno promatranje može djelovati prema cilju.
  - Magnetski azimut za održavanje smjera.
  - Minobacačka ili topnička paljba za usmjeravanje napadnih postrojbi.
  - Vodići.
  - Temeljena desetina ili paljbena tim vodi i usmjerava ostale.
  - Smanjeni intervali između vojnika i desetina.
  - Svjetleće trake na rukavima ili kacigama.

E) Minobacačka, topnička i protuoklopna paljba. Minobacačke, topničke i protuoklopne paljbe palniraju se isto kao i za napade po danu. Oni ne isporučuju paljbu osim ako vod nije otkriven ili spreman za napad. Neka naoružanja mogu isporučiti paljbu prije napada i održavati isto kako bi obmanili neprijatelja ili kako bi pomogli pokriti buku koju stvara vod u kretanju. Ovo se ne radi ako bi utjecalo na otkrivanje napada.

1. Indirektnu paljbu je teško prilagoditi ako je vidljivost slaba. Ako postoji sumnja glede točnog položaja prijateljskih snaga, indirektna paljba prvo se usmjerava na neprijateljske položaje iznad cilja a kasnije se premješta na cilj. Svjetleća paljba koja je ispaljena s namjerom zapaljivanja na zemlji može biti uporabljana za označavanje cilja. Ovo pomaže vodu usmjeravanje na cilj no isto može imati suprotan efekat na naprave za noćno promatranje.
2. Dim se planira kako bi se smanjila vidljivost neprijatelju, pogotovo ako posjeduje naprave za noćno promatranje. Dim se usmjerava vrlo blizu ili na neprijateljske položaje tako da ne ograničava kretanje prijateljskih snaga ili ometa probijanje prepreka. Angažiranje dima na cilj tijekom napada može otežati vojnicima u napadu pronalaženje neprijateljskih borbenih položaja. Ako na raspolaganju ima dovoljno toplinskih nišana dim može osigurati presudnu prednost dobro obučenom vodu.

3. Svijetlo se uvijek planira za napade u uvjetima ograničene vidljivosti, dajući vođi opciju zahtjevanja istog. Zapovjednici bojni uobičajeno nadziru uporabu svijetlosti no mogu delegirati odgovornost na zapovjednika satnije. Ako zapovjednik odluči o uporabi svijetlosti, svijetlost ne treba biti angažirana sve dok napad ne počne ili dok napad nije otkriven. Treba biti smještena na nekoliko lokacija duž širokog područja kako bi zbunila neprijatelja glede stvarnog mjesta napada. Isto tako, trebala bi biti smještena iznad cilja kako bi pomogla vojnicima u napadu pregled i paljbu na neprijateljske vojnike u povlačenju ili kontranapadu.
  4. Svijetlost može biti zahtijevana ako neprijatelj rabi svijetlost kako bi omeo efekat naprava za noćno promatranje. Jednom kada je uporabljeno, svijetlo treba biti kontinuirano, jer će vojnici u napadu privremeno izgubiti uobičajeni noćni pregled. Bilo kakvo ometanje u svijetlosti može smanjiti efekat neutralizirajuće vatre kada to napadači najviše trebaju. Vođe desetina ne smiju rabiti ručne rakete prije nego što zapovjednik ne odluči osvijetliti cilj.
  5. Toplinski nišani (AN/TAS-5) mogu biti angažirani samo za promatranje ako nema meta na koje bi mogli angažirati Dragons. Smješteni izvan područja cilja, ovi nišani mogu pružiti tekuće informacije. Oni mogu biti uporabljeni kao pomoć potpornom elementu sa izvješćima o kretanjima neprijatelja na cilju.
  6. Kada je na raspolaganju samo nekoliko naprava za noćno promatranje, one trebaju biti angažirane na najkritičnijim lokacijama. Te lokacije mogu biti sa ključnim vojnicima u elementu prodora, ključnim vođama u elementu napada, ostalim članovima napadnog elementa i ključnim vođama i naoružanjima u potpornom elementu.
- F) Konsolidacija i reorganizacija. Nakon osvajanja cilja vod se konsolidira i reorganizira. Konsolidacija i reorganizacija iste su kao i po danu sa slijedećim iznimkama:
1. Plan konsolidacije trebao bi biti što je moguće više jednostavan. U reorganizaciji vod bi trebao izbjegavati promjene u organizaciji zadaće.
  2. Položaji desetina trebali bi biti bliže kako bi se olakšao nadzor i poboljšala međusobna potpora. Razdaljine položaja trebale bi biti prilagođene vezano za poboljšanje vidljivosti.
  3. Lociranje i evakuiranje žrtava i ratnih zarobljenika traje dulje. Ratni zarobljenici će možda biti prebačeni prema zadnjem kraju cilja i zadržani dok se vidljivost ne poboljša.
- G) Komunikacija. Komunikacija noću zahtijeva od vođe uporabu različitih metoda od dana. Npr., ručni signali rabljeni tijekom dana možda neće biti vidljivi tijekom noći. Ostale vrste signala rabe se za prosljeđivanje informacija, utvrđivanje lokacija, nadzor formacija ili za početak djelovanja. Ključ taktičkih komunikacija jest jednostavnost, razumijevanje i vježba. Signali bi trebali biti integralni dio standardnih operativnih procedura voda. Trebali bi biti što je moguće više jednostavni kako bi se izbjegla zbunjenost. Vođe trebaju osigurati da svaki vojnik razumije i uvježbava temeljne signale i njihove alternative ako se ukaže potreba. Tehnika za pomoć vođama i RATELO u komunikaciji noću jest pričvršćivanje velikih oznaka svijetleće trake na ruke ili nošenje u džepovima. Vođe i RATELO mogu ispisati brojeve meta, pozivne znakove, frekvencije, kodirane riječi, točke za

provjeru itd., sa crnom masnom olovkom. To je vrlo lako za pročitati noću i vrlo se lako uklanja prema potrebi.

1. Najpoznatiji signali vezani za osjetila - zvuk, osjet i vid. Audio signali uključuju radio, telefone, tekliče i ??????. Tekliči trebaju nositi pismene poruke kako bi se izbjegla zbrka i nerazumijevanje. Kada to nije moguće vođe osiguravaju da teklić razumije poruku - teklić treba ponoviti poruku riječ po riječ.
2. Nadzor noću uključuje neke oralne komunikacije no izgovorene šapatom. Radio i telefon mogu biti prikladni za noć. Bilo koje da se rabi vođa treba biti oprezan. Buka noću putuje dalje; uključujući radio zvukove, prosljeđene poruke, i zvonjava telefona. Ova narušava disciplinu buke i može se izbjeći ili smanjiti planiranim signalima. Slušalice smanjuju količinu buke sa telefona ili radia. Ako slušalice nisu na raspolaganju vojnici rabe prekidače za podešavanje zvuka na radio prijemniku i podešavaju zvuk tako da se čuje samo lagani zvuk.
3. Kamenje i ostale stvari mogu biti upotrebljeni za slanje signala. Ovi signali trebaju biti "probani". Za svaki signal treba biti odgovor kako bi se potvrdio prijem signala. Ostali signali uključuju zvižduk, zvona, sirene i trube. Odabrana naprava ili metoda ovisi o jednostavnosti i sigurnosti.
4. Vođe mogu rabiti raznolike vizualne signale kao alternativu audio signalima. Ti signali mogu biti aktivni ili pasivni. Vizualni signali trebaju biti uočljivi i prepoznatljivi. Ti signali mogu biti upotrebljeni za utvrđivanje kritičnih raskrižja, za početak napada, označavanje skrovišta ili za podnašanje izvješća da je opasno područje čisto. Npr., bijeli prah može biti upotrebljen za pokazivanje smjera na zbunjujućim raskrižjima. Kemijska sredstva mogu signalizirati skrovište postrojbe. Izloženi dio kompasa može signalizirati da je sve čisto kada se prelazi opasno područje. Mogućnosti su neograničene, no vođa treba osigurati da svaki vojnik razumije svaki signal. Neki od signala jesu-
  - VS-17 paneli.
  - Štapovi koji pokazuju smjer.
  - Lagana boja.
  - Traka.
  - Određeni oblik, formacija kamenja.
  - Oznake na tlu.
  - Puder.
  - Svijetleća traka.
  - Svijetleće streljivo.
  - Kemijska svijetla.
  - Infracrvena svijetla.
  - AN/PVS-5 naprave za noćno promatranje.
  - Goreće gorivo.

- Svijetleći dio komapsa.
5. Žica je sredstvo održavanja komunikacija tijekom napada. Žica bi trebala vezati vođe desetina, vođe vodova i zapovijednika satnije. Ponekad, sigurnosna patrola može položiti žicu prije napada. Ako ne, žica može biti polagana kako se postrojbe pokreću. Polaganje žice prije napada može voditi ka otkrivanju napada ako žica nije odgovarajuće sakrivena ili ako je položena predaleko. Žica može biti rabljena za komunikaciju tijekom kretanja.
    - a) Mreža voda. Žica se polaže od točke prikupljanja voda do točke prikupljanja desetine i do položaja svakog vođe desetine na vjerojatnoj crti razmještaja.
    - b) Napadna žica. Napadna žica može biti rabljena kao vodič od točke prikupljanja satnije do točaka prikupljanja voda i desetina.
    - c) Radio. Radio prijemnici desetina mogu biti rabljeni kao potporna komunikacija.
- H) Otkrivanje meta. Sposobnost otkrivanja meta noću ovisi o strpljenju, budnosti, pozornosti na detalje i uvježbanosti. Priroda pruža neograničen broj uzoraka. Međutim, ljudi ih poremećuju tako da ih se može otkriti. Otkrivanje neprijatelja noću zahtijeva od vođa i vojnika da budu strpljivi, pouzdani i smireni.
1. Stealthy noćna kretanja i uspješno djelovanje po metama ovisi o poznavanju neprijateljskih napada, obrane, i uporabe terena. Proučavanje ovih tehnika i ustrojavanje uzoraka pomaže u otkrivanju meta.
  2. Strpljenje i pouzdanje neophodni su za učinkovito otkrivanje meta noću. Za vrijeme dok se kreću kroz područje, vojnici trebaju razmišljati o "uzorcima". Trebaju smireno i metodički pregledavati područje ne se usmjeravati samo na površinu već i na uzorke - uočavanje ravnih linija, čudnih uzoraka i svijetlosnih varijacija.
  3. Vojnici trebaju tražiti položaje ili stražarska mjesta na ulazima u draws, nadzirajući mostove i prepreke i na vojnim raskrižjima značajnog terena (mjesta rabljena za najbolje promatranje). Oni traže potporne položaje, razmišljajući o razdaljini za potporna naoružanja, NVDs i LOS potrebe. Nakon toga vojnici traže neprijateljske položaje i ostale znakove neprijateljskog djelovanja.

Kazalo:

<i>I. KRETANJE</i> _____	3
1. RASPORED PALJBENOG TIMA _____	3
2. RASPORED DESETINE _____	4
3. RASPORED VODA _____	6
4. TEHNIKE KRETANJA _____	12
5. DJELOVANJA U OPASNIM PODRUČJIMA _____	20
<i>II. NAPAD</i> _____	26
1. POKRET DO DODIRA _____	26
2. PLANIRANI NAPAD _____	28
3. NAPADI TIJEKOM UVJETA OGRANIČENE VIDLJIVOSTI _____	31

*U izradi ovog poglavlja rabljen je priručnik
US Army FM 7-8 "Infantry Rifle Platoon And Squad"*